

Challenges of Newly Hired School Counselors in the Management of Students' Academic Guidance

Mahdi Vojdani Hemmat

Assistant Professor, Department of Counseling, Faculty of Psychology and Education, Allameh Tabataba'i University, Tehran, Iran

Hamid Reza Ansari Kia

Master of School Counseling, Faculty of Psychology and Education, Allameh Tabataba'i University, Tehran, Iran

Accepted: 13/01/2025

Abstract

The main mission of the university, considering its central role in the growth and excellence of society, is to strive for academic advancement and prevent or intervene in students' academic problems and challenges. The aim of this study was to conduct a phenomenological analysis of academic failure based on the lived experiences of undergraduate students. The research method in this study, considering the qualitative nature of the research and the participants in this study, was probationary students of Allameh Tabataba'i University of Tehran. According to the rule of theoretical saturation, 16 people were interviewed and the data were analyzed using the content analysis approach and the Claise method. A total of 256 themes were extracted, which were categorized according to the common meanings and concepts and

Received: 07/07/2024

ISSN: 2345-6051

comprehensive and practical understanding, the main categories were grouped into four general categories: 1) factors affecting academic failure; 2) preventive requirements for academic failure; 3) and 4)

eISSN: 2476-6178

* Corresponding Author: mehdivojdani20@gmail.com

How to Cite: Vojdani Hemmat, M., Ansari Kia, H. R. (2025). Challenges of Newly Hired School Counselors in the Management of Students' Academic Guidance, *Journal of Culture of Counseling and Psychotherapy*, 16(62), 37-75. DOI: 10.22054/qccpc.2025.80733.3337

titled; "Academic dropout is a multidimensional phenomenon of academic-identity disconnection in which the student loses his/her meaningful connection with the learning process, the educational system, the future outlook, and the support network of family and society." Based on the research findings, the educational system requires moving beyond a one-dimensional perspective and adopting a systematic approach to rebuild the student's connection with himself/herself, the university, the future, and the family..

Keywords: Challenge, Newly hired consultants, Academic guidance, Qualitative Study, lived experiences.

چالش‌های مشاوران مدرسه جدیدالاستخدام در راهبری هدایت تحصیلی دانش‌آموزان

استادیار گروه مشاوره، دانشکده روان‌شناسی و علوم تربیتی، دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، ایران

مهدی وجدانی همت

کارشناسی ارشد مشاوره مدرسه، دانشکده روان‌شناسی و علوم تربیتی، دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، ایران

حمیدرضا انصاری کیا *

چکیده

در نظام آموزشی ایران، هدایت تحصیلی دانش‌آموزان جهت افزایش آمادگی تحصیلی/شغلی و همچنین دستیابی به موفقیت در مدرسه و پیامد مدرسه، از جمله وظایف مشاوران مدارس است. این مطالعه باهدف بررسی چالش‌های مشاوران مدرسه جدیدالاستخدام در راهبری هدایت تحصیلی دانش‌آموزان، به روش کیفی از نوع تحلیل مضمون انجام شده است. در این مطالعه هشت نفر از مشاوران مدارس با استفاده از روش نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شدند. داده‌های حاصل از مصاحبه‌های نیمه ساختاریافته، بر اساس روش تحلیل مضمون براون و کلارک مورد بررسی و تحلیل قرار گرفت. بر اساس نتایج به دست آمده پنج مضمون اصلی به دست آمد که عبارت‌اند از: چالش‌های مرتبط با برنامه هدایت تحصیلی، مشکلات دانش‌آموزان در انجام موفق هدایت تحصیلی، عدم آمادگی مشاوران قبل از اشتغال در مدرسه، موانع عملکرد حرفه‌ای مشاور حین اشتغال در مدرسه و چالش‌های هویت حرفه‌ای مشاوران. شناخت و بررسی چالش‌های مشاوران تازه‌کار پیرامون برنامه هدایت تحصیلی، به تأثیرگذاری بیشتر آن‌ها و همکاری هر چه بیشتر با معلمان، مدیران و خانواده‌ها در جهت بالابردن سطوح رشدی دانش‌آموزان خواهد انجامید. نتیجه‌ی این بررسی‌ها در حوزه‌های رشد تحصیلی، شغلی و شخصی/اجتماعی دانش‌آموزان به‌طور موفقیت‌آمیزی نمایان خواهد شد.

کلیدواژه‌ها: چالش، مشاوران جدیدالاستخدام، هدایت تحصیلی، مطالعه کیفی، تجارب زیسته.

مقدمه

مدرسه به‌عنوان اولین نهاد اجتماعی، نقش بسیار مهمی در شکل‌گیری زندگی نوجوانان داشته و همچنین بر فرصت‌ها و کیفیت زندگی آن‌ها تأثیرگذار است. اثرگذاری بی‌نظیر و عمیق بر زندگی دانش‌آموزان، نقش کلیدی مدرسه در تشکیل احساسات نوجوانان نسبت به جامعه را نشان می‌دهد (هیرونن، پوتواین، مانتتا، آهونن و کیورو، ۲۰۲۰). مدارس به‌عنوان نقطه شروع، نقش اساسی در آغاز تحولات جامعه ایفا کرده و با تمرکز بر ارائه آموزش-های لازم به منابع انسانی موردنیاز برای رشد و توسعه کشور، سهم بالایی از پیشرفت و تعالی دانش‌آموزان را به خود اختصاص می‌دهند. مدارس نیازمند بهره‌گیری از تجربیات موجود برای حل مشکلات دانش‌آموزان و رشد و تعالی آن‌ها بوده و هرساله، با دانش‌آموزانی روبرو می‌شوند که تجربیات گوناگونی داشته که می‌توانند به معلمان و مربیان کمک کنند. استفاده ناکافی از این تجربیات می‌تواند بر عملکرد مشاوران تأثیر بگذارد و موجب عدم بهره‌مندی از این تجربیات موفق شود (چووانگ و یوئن، ۲۰۱۱).

یکی از عوامل مهم و اثرگذار در پیشرفت و توسعه تحصیلی دانش‌آموزان در مدارس، ارائه خدمات مشاوره‌ای در بخش‌های مختلف آموزشی و پرورشی است. مشاوره فرایندی است که به شخص مراجعه‌کننده کمک می‌کند تا در ارتباط با چالش یا مسئله‌ای که با آن برخورد دارد تصمیم درستی بگیرد یا چالش‌ها و مشکلات مدنظر را با موفقیت سپری کند. مشاوران به‌منظور دستیابی به چنین فعالیت‌هایی در مدارس حضور دارند. مشاوران مدارس همراه با سایر گروه‌های مرتبط در آموزش و پرورش، همواره در پی برطرف کردن مشکلات و چالش‌های دانش‌آموزان جهت موفقیت هرچه بیشتر آن‌ها در امور مربوط به تحصیل هستند (رنجبر و صادقی، ۱۴۰۰).

برنامه‌های مشاوره مدرسه به‌عنوان روشی برای فعالیت مشاوران در قرن ۲۱ در حال توسعه و بهبود است (داهیر و همکاران، ۲۰۱۹) و بر روی طیف وسیعی از

^۱ Hirvonen, Putwain, Määttä, Ahonen & Kiuru

^۲ Chu, w.wang & Yuen

^۳ Dahir et al

نگرانی‌های مرتبط با سلامت روان دانش‌آموزان تمرکز دارد. به همین دلیل، این برنامه‌ها به بخشی جدایی‌ناپذیر از کل برنامه آموزشی یک مدرسه تبدیل شده‌اند (جابر و الحروب^۱، ۲۰۲۳). ازجمله فعالیت‌های کلیدی راهنمایی و مشاوره در مدارس می‌توان به مشاوره فردی و گروهی، ارائه راهنمایی، برنامه‌ریزی شخصی، حمایت نظام‌مند، هماهنگی، مشاوره، ارجاع، پاسخگویی و ارزیابی نتایج برنامه‌ها اشاره کرد (ارفاسا و ولدمسکل^۲، ۲۰۲۰). همچنین مشاوره در مدارس به‌عنوان یک شغل با تأثیر چشمگیر و حیاتی در نظام آموزش و پرورش شناخته می‌شود. این حوزه به‌عنوان بخشی جدانشدنی و ضروری در تجربیات آموزشی و پرورشی موردتوجه قرار می‌گیرد (گالانت و ژائو^۳، ۲۰۱۱). علاوه بر این اجرای برنامه‌های مشاوره به تسریع و تسهیل اهداف آموزش و پرورش کمک کرده و در حل مسائل و چالش‌های نظام آموزشی مؤثر است (پینکس و همکاران^۴، ۲۰۲۰). بر اساس تحقیقات انجام‌شده، طراحی و اجرای برنامه‌های مشاوره در مدارس می‌تواند به موفقیت تحصیلی، شغلی، اجتماعی و عاطفی دانش‌آموزان کمک کند (زیموک دایگل و همکاران^۵، ۲۰۱۶). همچنین برنامه‌های مشاوره در مدارس نقش حیاتی در حمایت و تضمین موفقیت آینده دانش‌آموزان ایفا می‌کنند (براون و همکاران^۶، ۲۰۱۹؛ هیپلیتو دلگادو و همکاران^۷، ۲۰۲۱). مشاوران، با داشتن صلاحیت حرفه‌ای، فرصتی برای دانش‌آموزان مبتلا به مشکلات گوناگون فراهم می‌کنند تا با ایجاد رابطه‌ای حسنه و همراه با اعتماد، به آن‌ها کمک کنند تا درباره موضوعات خود صحبت کنند (کوپر^۸، ۲۰۱۳). مشاوران مدرسه، با ایفای نقش در حفظ بهداشت روان دانش‌آموزان، نقش بی‌نظیری در تأثیرگذاری بر سلامت روان و موفقیت تحصیلی دانش‌آموزان دارند (شی، لئو و لیوورک^۹، ۲۰۱۴). البته

^۱Jaber & Al-Hroub

^۲Arfasa & Weldmeskel

^۳Gallant & Zhao

^۴Pincus et al

^۵Ziomek-Daigle et al

^۶Brown et al

^۷Hipolito-Delgado et al

^۸Cooper

^۹Shi, Liu & Leuwerke

مشاوران مدارس کنونی فقط در حیطه سلامت روان تخصص ندارند، بلکه آن‌ها همراهان، رهبران و حمایت‌کنندگانی هستند که برای ایجاد برنامه‌های مشاوره دقیق و جامع جهت افزایش موفقیت دانش‌آموزان تلاش مضاعفی از خود ارائه می‌دهند (استون و داهیر،^۱ ۲۰۰۶). مشاوران مدرسه با ورود خود به دنیای دانش‌آموزان و کمک به آن‌ها در تصمیم‌گیری‌های اساسی از راه ایجاد یک رابطه دوطرفه، نقش بی‌همتایی را در مدرسه به عمل می‌آورند (گانون و ماتینگلی،^۲ ۲۰۱۶). از طرفی مشاوران مدرسه می‌توانند با طرح‌ریزی و اجرای اقدامات پیشگیرانه در آموزش و پرورش، زمینه را برای ارائه خدمات گسترده‌تر فراهم کنند (اوزتکه کوزان،^۳ ۲۰۲۰).

آج، عین بیگی، جاهدی و جعفری (۱۳۹۴) بیان می‌کنند که مشاور مدرسه، فعالیت‌هایی چون شناسایی دانش‌آموزان، کمک به دانش‌آموزان در انتخاب درس‌ها و رشته‌های تحصیلی مطلوب، کشف علتهای مردودی دانش‌آموزان و پیشنهاد راه‌حل‌های مناسب به آن‌ها، ارائه اطلاعات شغلی به دانش‌آموزان، راهنمایی و مشاوره فردی و گروهی با دانش‌آموزان و والدین آن‌ها و کارکنان مدرسه و ارجاع به‌موقع دانش‌آموزان نیازمند به مراکز مربوطه برای دریافت کمک‌های اساسی را بر عهده دارد. در پژوهشی تحت عنوان «نقش راهنمایی و مشاوره در تدریس و یادگیری اثربخش در مدرسه» توسط الیزابت نکچی و همکارانش^۴ (۲۰۱۶)، این نتیجه حاصل شد که مشاوران برای برقراری اعتماد به نفس در دانش‌آموزان نقش مهمی را ایفا می‌کنند و به آن‌ها آگاهی لازم جهت کمک و راهنمایی را ارائه می‌دهند. علاوه بر این کارایی مشاوران به‌عنوان یک موضوع کارکردی، از گستردگی وسیعی برخوردار است و انواع مختلفی از فنون و عناصر را در برمی‌گیرد که تحقیقات و مطالعات بالینی بخش بزرگی از آن‌ها را در ابعاد اخلاقی، شخصیتی، مهارتی و فنی شناسایی کرده‌اند (شفیع‌آبادی، ۱۳۹۵). با این وجود مبحث مشاوره در مدارس با چالش و ابهام همراه شده است که هم دانش‌آموزان و هم مشاوران در این رابطه یک نوع

^۱ Stone & Dahir

^۲ Gagnon & Mattingly

^۳ Özteke Kozan

^۴ Nekchi et al

سردرگمی را تجربه می‌کنند (شیمونی و گرینبرگر^۱، ۲۰۱۴). مشاوران چالش‌هایی مانند عدم مشارکت در انجام و به‌کارگیری تحقیقات (میسون و ترزک^۲، ۲۰۲۱)، آگاهی ناکافی از فرهنگ مدرسه (هیوز و همکاران^۳، ۲۰۲۰)، عدم نظارت و بازرسی بر اجرای برنامه‌های مشاوره‌ای (لوی و لمبرگر ترولاو^۴، ۲۰۲۱)، مدیریت ناکارآمد در زمان‌بندی اجرای فعالیت‌های مشاوره‌ای مدرسه (بلیک^۵، ۲۰۲۰) را تجربه می‌کنند. علاوه بر این، چالش‌های دیگری که آن‌ها دارند این است که تعدادی از مدیران مدارس از وظایف و نقش مشاوران مدرسه آگاهی ندارند (باومن^۶، ۲۰۲۳) و گروهی دیگر نگرش قالبی نسبت به وظایف مشاوران دارند (هاولیک و همکاران^۷، ۲۰۱۹). در تحقیق گودمن اسکات و همکاران^۸ (۲۰۲۳) به محدودیت زمان در مشاوره‌های مدرسه اشاره شده است. در این زمینه، برینگتون و کوشنر^۹ (۲۰۲۰) بر اهمیت تخصیص زمان متناسب با نیازها تأکید می‌کنند تا از زمان به بهترین نحو استفاده شود. فولادی (۱۳۹۵) نبود حمایت‌های تخصصی نظام‌مند و ارزیابی مستمر از فعالیت‌ها و نبود استانداردهای ملی و راهنمای عملی برای مشاوران را از چالش‌های حرفه مشاوره در مدارس معرفی می‌کند. گاجنیا و امونج^{۱۰} (۲۰۲۱) نیز در پژوهش خود در رابطه با چالش‌های مشاوره مدرسه، این‌گونه گزارش کرده‌اند که مشاوران مدرسه باید با مهارت‌های مشاوره‌ای مناسب درگیر شوند، حجم کاری آن‌ها کمتر شود و همچنین ارتباط و همکاری نزدیک بین مشاوران و عوامل مدرسه تقویت شود. از طرف دیگر پژوهشگران عدم موفقیت مشاوران در ارائه خدمات تخصصی مشاوره‌ای را برگرفته از عوامل گوناگونی چون گستردگی و پراکندگی بخشنامه‌ها و دستورالعمل‌ها، عملکرد

^۱ Shimoni & Greenberger

^۲ Mason & Trezek

^۳ Hughes et al

^۴ Levy & Lemberger-Truelove

^۵ Blake

^۶ Bauman et al

^۷ Havlik et al

^۸ Goodman-Scott et al

^۹ Brewington & Kushner

^{۱۰} Gachenia & Mwenje

نامناسب و انعطاف‌پذیری پایین تعدادی از مشاوران در انجام فعالیت‌های مشاوره‌ای و اشتغال در فعالیت‌های غیرحرفه‌ای، شناخت ناکافی از جو مدرسه و مدیریت ضعیف در زمان‌بندی مناسب اجرای فعالیت‌های مشاوره، عدم توجه به آموزش‌های تخصصی مرتبط با حرفه مشاوره، انگیزه پایین تعدادی از مشاوران و شرکت در کارهای غیر مرتبط با فعالیت‌های مشاوره معرفی می‌کنند (زهراکار و سامی، ۱۳۹۲). در همین راستا مطالعه گست^۱ (۲۰۰۰) نشان می‌دهد ۴۰ درصد از مشاوران مدرسه اذعان می‌کنند که مطالب آموزشی آن‌ها در دانشگاه هیچ‌سختی با تکالیف مربوط به شغلشان در مدرسه ندارد. ولا-گود و همکاران^۲ (۲۰۰۹) نیز بیان می‌کنند مشاوران در مدارس با حجم نسبتاً زیادی از مسئولیت‌های اداری و پرونده‌های وسیعی روبرو هستند که آن‌ها را از تعامل بیشتر و موفق‌تر با دانش‌آموزان باز می‌دارد. این مسائل در کنار بسیاری از عوامل دیگر، باعث شده است تا تعداد زیادی از مشاوران مدرسه نسبت به توانایی‌ها و شایستگی‌های خود در حیطه شغلی-شان دچار تردید شده و احساس ناتوانی داشته باشند. این در حالی است که برای بیشتر مشاوران جدیدالاستخدام مدرسه، اولین سال حضور در حرفه مشاوره مملو از چالش‌های روزمره برای پاسخگویی به نیازهای دانش‌آموزان، والدین و معلمان است که در این صورت مشاوران جدیدالاستخدام مدرسه ممکن است در تلاش‌های خود برای رفع نیازهای آنان درگیر استرس شوند (باگرلی و آزبورن^۳، ۲۰۰۶). از سویی دیگر پیامد و نتیجه‌ی علاقه به یک شغل، داشتن تعهد شغلی است، دراصل علاقه و پایبندی به اصول علمی و اخلاقی و حتی شغلی برخواسته از تعهد شغلی موجود در زندگی مشاوران تازه‌کار است. در صورتی که هویت پویا و چندجانبه در مشاوران تازه‌کار به وجود آید پیامدهای آن به طرق مختلفی چون موفقیت در شغل، رضایت داشتن در شغل و شادی درون فردی نشان داده می‌شود (سعیدی، کشاورزافشار و نعیمی، ۱۴۰۲). بورکشایتینه^۴ (۲۰۱۵) در تحقیق خود در رابطه با چالش‌های مشاوران تازه‌کار به این نتیجه رسید که ایجاد رویه‌های کاری

^۱ Guest

^۲ Vela-Gude et al

^۳ Baggerly & Osborn

^۴ Burksaitienė

جدید، دشواری درافزایش آگاهی و دشواری اخلاقی در ارائه خدمات، از چالش‌های اساسی مشاوران در سال‌های اولیه کاری آنان است. بااین‌وجود افزایش نرخ جابجایی، فرسودگی در شغل و یا کنار گذاشتن شغل (۱۰ تا ۵۰ درصد) در معلمان تازه‌کار منجر به پرچالش و دشوار بودن اولین سال‌های کاری آن‌ها می‌شود (اینگرسل و اسمیت؛ ۲۰۰۳). در ایران نیز چالش‌های مقابل معلمان تازه‌کار به علت به‌کارگیری آن‌ها در نواحی که از لحاظ آموزشی محروم هستند بیشتر به چشم می‌خورد (استادرحیمی، آراسته و عبدالهی، ۱۳۹۹). مک‌ماهون و پاتون^۲ (۲۰۰۱) بیان می‌کنند که مشاوران جدیدالاستخدام در کار خود احتیاج به آموزش و پشتیبانی بیشتری در حیطه کاری به‌ویژه ابعاد کاربردی آن دارند. همچنین آن‌ها نشان دادند که مشاوران می‌توانند در اولین سال حضور خود از وجود شخصیت‌هایی که تجربه کافی دارند بهره‌مند شوند. در حال حاضر مشاوران مدرسه با چالش‌های گوناگونی چه در داخل و چه در خارج از مدارس روبرو هستند. افزایش توقعات مدیران، معلمان و والدین از مشاوران مدرسه در انجام خدمات مشاوره‌ای به بهترین نحو ممکن و در مواقعی توقع انجام دادن مسئولیت‌های غیر مشاوره‌ای از مشاور مدرسه، باعث ایجاد فشار چند برابر بر مشاوران مدرسه شده و همچنین تأثیر منفی بر کیفیت کاری آن‌ها گذاشته است (عظیمی، قمری گیوی، رضایی شریف و شیخ‌الاسلامی، ۱۴۰۱). همچنین شناخت ناکافی مدیران از مشاوره مدرسه وعدم توجه جدی به مشاوره در برنامه‌های مدرسه مشکلاتی را در گسترش نقش مشاوره‌ای مشاوران به‌وجود آورده است (اورگبونام^۳، ۲۰۰۸). مشاوران مدرسه با چالش‌هایی مانند نبود اعتماد کافی وعدم اعتقاد مخاطبان به مشاوره روبرو هستند که مشاوران این عدم اعتماد را ناشی از سطح فرهنگی مخاطبان و همچنین نفوذ خانواده‌ها می‌دانند. همچنین کمبود فضای کافی و نبود زمان مناسب و حس قدردانی کافی، از دیگر چالش‌های مربوط به حرفه مشاوره مدرسه است (مشعندجا، هاهامبو، ورگنانی و فرانک^۴، ۲۰۱۳). قدرت‌عباس، قاسم محمد و قدرت‌عباس^۱

^۱ Ingersoll & Smith

^۲ McMahon & Patton

^۳ Oraegbunam, N.M

^۴ Mushaandja, Haihambo, Vergnani & Frank

(۲۰۲۳) در پژوهشی تحت عنوان چالش‌های مشاوران مدرسه در منطقه گرمیان کردستان عراق از دیدگاه مربیان، بیان کردند که مشاوران مدارس با چالش‌هایی مانند کمبود منابع و ابزارهای مشاوره، نبودن زمان کافی برای مشاوره و عدم توانایی در تعامل با دانش‌آموزان و خانواده‌ها روبرو هستند. همچنین، نتایج پژوهش آن‌ها نشان داد که مشاوران مدارس می‌توانند با ارائه خدمات مشاوره به دانش‌آموزان و خانواده‌ها، بهبود عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان را تسهیل کنند.

عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان به عنوان یک شاخصه مهم برای ارزیابی نظام‌های آموزشی، مورد توجه است و تمام تلاش‌ها و فعالیت‌های این نظام، در واقع برای محقق ساخت این موضوع می‌باشد (سعدی پور، سلطانی زاده و درتاج، ۱۳۹۹). بهبود عملکرد تحصیلی به معنای پیشرفت و موفقیت تحصیلی است، این یعنی فراگیران در رسیدن به اهداف دوره آموزشی به موفقیت رسیده‌اند (سیف، ۱۳۹۳). مطابق تحقیق اصفهانی‌اصل، عطاری و مهرابی زاده (۱۳۸۷) بین عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان و سازگاری فردی - اجتماعی دانش‌آموزان مبتنی بر انتخاب‌های تحصیلی ارتباط وجود دارد. انتخاب‌های تحصیلی - شغلی اولیه‌ای که افراد دارند، معمولاً در دوران تحصیلی عمومی آغاز می‌شود. به بیان دیگر، در زمان ورود به دبیرستان، دانش‌آموز قرار است حوزه‌ای را برگزیده و انتخاب‌های شغلی‌اش را مطابق آن بنا نهد (خان، ۲۰۱۸). مسیر تحصیلی - شغلی شخص باید یکی از اساسی‌ترین منابع در پاسخ به نیازها و ارزش‌هایش باشد، جایی که بتواند اولویت‌هایش را در آن دنبال کند. نبود چنین شرایطی تهدید هویت فرد را به دنبال خواهد داشت (ساویکاس^۲، ۲۰۱۹). برای یک فرد، انتخاب تحصیلات در یک رشته، فنون، رغبت‌ها و توانایی‌هایی را به همراه دارد که منجر به یک زندگی مطلوب، موفق و شاداب می‌شود. از آنجایی که افراد علایق و توانایی‌های متفاوت و گوناگونی دارند پس هر فرد در حیطه‌های مختلفی می‌تواند موفق شود؛ بنابراین برای دانش‌آموزان، امکان شناسایی توانایی

^۱ Abbas, NQ, Muhammad, SQ & Abbas ,NQ

^۲ Khan

^۳ Savickas

و علایق خود و هدایت شدن در مسیر شغلی و تحصیلی صحیح دارای بیشترین اهمیت است (ویلارد، بایس و مارتینز^۱، ۲۰۱۵). به‌طور کلی برنامه‌های هدایت تحصیلی - شغلی می‌توانند با برقراری ارتباط بهتر بین مهارت‌ها، رغبت‌های افراد و فرصت‌های موجود تحصیلی و بازار کار، در استفاده بهتر از منابع انسانی در بازار کار و همچنین تحصیل کمک کنند. برنامه‌های یاد شده از عناصر مهم در سیاست‌های فعال بازار کار و رفاه و امنیت شغلی به حساب می‌آیند (واتز^۲، ۲۰۰۵)؛ بنابراین از دیگر چالش‌های اساسی در زمینه مشاوره مدرسه می‌تواند چالش‌های مربوط به هدایت تحصیلی باشد. هدایت تحصیلی عبارت است از فرآیند ارائه خدمات راهنمایی و مشاوره به دانش‌آموزان تا آن‌ها حین آشنایی با استعدادها، علایق، توانایی‌ها و ویژگی‌های شخصیتی خود، رشته‌های تحصیلی و مشاغل مورد نیاز جامعه را بشناسند و بر اساس آن آگاهانه رشته تحصیلی مناسب خود را برگزینند (شورای برنامه ریزی هدایت تحصیلی - شغلی آموزش و پرورش، ۱۳۹۴). استرانگ^۳ (۱۹۶۴) هدایت تحصیلی را فرایند کمک به دانش‌آموزان معرفی می‌کند که بایستی یک برنامه آموزشی متناسب را طراحی کرده و در آن پیشرفت کنند. این برنامه شامل تصمیماتی راجع به رشته، انتخاب دوره و تحصیلات بالا، آموختن مهارت‌ها و سازگاری و انطباق در مدرسه که در سطوح مختلفی در برنامه مدارس هستند، می‌شود. سوباسینگه^۴ (۲۰۱۶) در پژوهشی با عنوان «مقدمه‌ای بر راهنمایی آموزشی و مشاوره مدرسه» به نقش مشاوران در هدایت دانش‌آموزان به سمت یک زندگی مفرح و سالم پرداخته و عنوان می‌کند، دانش‌آموزان به‌عنوان یک مراجع برای دریافت راهنمایی و مشاوره تحصیلی به مشاوران و معلمان مراجعه می‌کنند. هر دانش‌آموز به‌عنوان مراجع دارای خصوصیات و توانایی‌ها و استعدادها و ویژگی‌ها و خاص مربوط به خود می‌باشد و بر اساس این ملاک‌ها شناسایی می‌شوند. شناخت و حل مسائل دانش‌آموزان، راهنمایی‌های مربوط به آموزش و مشاوره در مدرسه واقعی ضروری برای دستیابی به دانش‌آموزانی با ارزش‌های اخلاقی می‌باشد که

^۱ Willard, Bayes & Martinez

^۲ Watts

^۳ Strang

^۴ Subasinghe

باعث رشد کشور خواهد شد. مطالعه مالهرن^۱ (۲۰۲۰) در خصوص نقش مشاوران مدرسه نشان داد که ارائه اطلاعات و کمک کردن مستقیم مشاوران به دانش‌آموزان درباره تحصیل و شغل، بر ایجاد فرصت‌ها و پیشرفت تحصیلی/شغلی دانش‌آموزان اثر گذار است. مشاوران مدرسه با آسان‌سازی فرآیند مهارت‌آموزی و شناسایی توانایی‌ها و علایق دانش‌آموزان، از سردرگمی و ابهام آن‌ها کاسته و در تصمیم‌گیری و انتخاب گزینه‌های تحصیلی و شغلی مناسب، مؤثر هستند (کودرینسکیا و همکاران^۲، ۲۰۲۰). از طرفی هاگ^۳ (۲۰۱۹) تأکید می‌کند که آموزش نیروی انسانی جهت هدایت تحصیلی علاوه بر اینکه مطلوب است، باعث می‌شود که آموزش و پرورش منابعی را برای آن در نظر گیرد تا همیشه منابع انسانی شایسته و کارآمد را در اختیار داشته باشد بنابراین الزامی بودن هدایت تحصیلی به دلایلی در افزایش پویایی یک جامعه اثر گذار است.

هدایت تحصیلی مناسب باعث می‌شود که فرد با شناسایی توانایی‌ها، رغبت‌ها و محدودیت‌های خود برای رسیدن به زندگی سالم، تصمیمات منطقی و درست بگیرد. به همین دلیل، استعداد و علاقه دانش‌آموزان، نیازهای جامعه و امکانات موجود از مهم‌ترین عوامل نظام هدایت تحصیلی هستند (شریفی، نیاز آذری و جباری، ۱۳۹۷). باین‌حال اسکندری (۱۳۹۶) چالش‌های مشاوران پیرامون هدایت تحصیلی را برنامه‌ریزی برای پخش مناسب دانش‌آموزان در رشته‌های نظری و فنی، قبول نکردن رشته انتخابی توسط خانواده‌ها و عدم دسترسی یکسان همه دانش‌آموزان به منابع و امکانات می‌داند. علاوه بر این وقت‌گیر بودن اجرا و ساماندهی آزمون‌های آنلاین، درگیری مشاور در درس تفکر و سبک‌زندگی و کمبود زمان چالش‌هایی هستند که مشاوران در اجرای برنامه هدایت تحصیلی با آن‌ها سروکار دارند (رضوی‌زاده و ورشوی، ۱۴۰۱). همچنین سرزنش مشاور، تداخل نقش‌های مشاور و نبود یک راهنمای متخصص از سایر چالش‌های مشاوران در این زمینه هستند (موسوی، پیرانی و مؤمنی، ۱۳۹۹). وجدانی همت، کلانتر هرمزی، سلیمی

^۱ Mulhern

^۲ Kudrinskaia et al

^۳ Haug

بجستانی و فرحبخش (۱۳۹۹) نیز در پژوهشی تحت عنوان مطالعه کیفی هدایت تحصیلی دانش‌آموزان بر اساس تجربه زیسته مشاوران مدرسه نشان‌دادند پنج مقوله: ۱- عدم هماهنگی اهداف سازمانی با الزامات دانش‌آموزان در انتخاب رشته ۲- عدم کارایی آزمون‌های فعلی هدایت تحصیلی در کمک به شناسایی دانش‌آموزان و ضروری بودن تغییر آن‌ها ۳- درک نادرست معنای موفقیت تحصیلی با تمرکز بر اخذ نمره و غافل شدن از مهارت‌های اساسی رشد شخصی و اجتماعی ۴- بی‌انگیزه بودن در شناسایی رشته‌ها و مشاغل به دلیل عدم همخوانی پخش رشته‌های تحصیلی با نیازهای جامعه ۵- نداشتن فرصت کافی مشاوران در یادگیری و مهارت‌آموزی به دلیل کار در فعالیت‌های ناهمخوان با نقش مشاور، چالش‌های مربوط به هدایت تحصیلی را تشکیل می‌دهند که در این بین مقوله‌های ۳ و ۴ و ۲ به ترتیب بیشترین فراوانی را دارند.

با توجه به آنچه گفته شد پژوهش‌های انجام‌شده در مدارس کشور بیشتر بر فرآیند هدایت تحصیلی دانش‌آموزان متمرکز است. همچنین پژوهشی مبنی بر چالش‌های راهبری هدایت تحصیلی مشاوران مدرسه جدیدالاستخدام وجود نداشت علاوه بر این مطالعات کیفی در این زمینه محدود است؛ بنابراین به دلیل اهمیت شناخت چالش‌ها و فرآیند هدایت تحصیلی توسط مشاوران مدارس که تازه استخدام می‌شوند و با توجه به ضرورت آموزش به مشاوران جدید در این حیطه پژوهشی در این زمینه صورت خواهد گرفت و به این سؤال پاسخ داده خواهد شد که چالش‌های مشاوران مدارس جدیدالاستخدام در راهبری هدایت تحصیلی دانش‌آموزان چیست؟

روش

با توجه به اینکه که فرآیند هدایت تحصیلی اجزای مختلفی را در بر می‌گیرد و افراد مختلفی با آن درگیر هستند، بررسی تجربه افرادی که در این فرایند دخالت دارند عامل مهمی در شناخت چالش‌ها و موانع این برنامه است؛ بنابراین، از آنجا که پژوهش‌های پیشین کمتر به کشف تفسیرها، معانی، دریافت‌ها و راهبردهای عملی بهره‌مندان این طرح پرداخته بودند، این پژوهش از لحاظ روش شناختی رویکرد پدیدارشناسانه کیفی و تفسیری را اتخاذ

کرده است که با استفاده از روش تحلیل مضمون انجام شد. تحلیل مضمون مهارت‌های اساسی موردنیاز برای اکثر تحلیل‌های کیفی را فراهم آورده (هالووی و تودرس، ۲۰۰۳) و به‌عنوان پایه و اساس سایر روش‌های تحلیل داده‌های کیفی (ویلیگ، سی، ۲۰۱۳)، با ایجاد روش شناخت، تحلیل و گزارش الگوهای موجود در داده‌های کیفی، داده‌های پراکنده و متنوع را به داده‌های غنی و تفصیلی تبدیل می‌کند (براون و کلارک، ۲۰۱۲). نظر به ضرورت ادراک، توصیف و تحلیل تجارب زیسته مشاوران مدرسه جدیدالاستخدام در راهبری هدایت تحصیلی دانش‌آموزان، تحلیل متن مصاحبه‌ها به‌منظور شناخت و سازمان‌دهی الگوهای موجود در این مفهوم نیز به روش تحلیل مضمون بر اساس مدل ۷ مرحله‌ای «کلایزی»^۴ صورت پذیرفت.

شرکت‌کنندگان در پژوهش، مشاوران مدارس کشور با حداکثر سه سال سابقه انجام هدایت تحصیلی و دارای حداقل مدرک کارشناسی یا کارشناسی ارشد مشاوره یا روان‌شناسی، به روش نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شدند. انتخاب افراد و گرفتن مصاحبه‌ها تا رسیدن به مرحله اشباع داده‌ها با ۸ نفر از مشاوران مدرسه ادامه پیدا کرد. در شروع مصاحبه‌ها، ابتدا مصاحبه‌ای نیمه ساختاریافته با شرکت‌کنندگان انجام گرفته و محتوای مصاحبه‌ها به‌صورت نوشتاری پیاده‌سازی شد. هر مصاحبه در بازه زمانی ۴۵ الی ۷۵ دقیقه به طول انجامید. همه مصاحبه‌ها با اخذ اجازه از شرکت‌کنندگان ضبط و برای محفوظ ماندن مشخصات افراد، نام مستعار با شماره اعداد در نظر گرفته شد. سؤالات مصاحبه نیمه‌ساختار یافته، بر اساس تجربه‌های پژوهشگران از پدیده مورد مطالعه طراحی شد اما در طول مصاحبه به‌صورت اکتشافی سؤالات بیشتری طرح و تلاش برای رسیدن به اشباع در تجارب افراد، درک معانی پنهان و پرهیز از پاسخ‌های کوتاه ادامه می‌یافت. سؤالات محوری مصاحبه‌ها به این شرح بود ۱- به‌طور کلی رسالت برنامه هدایت تحصیلی در مدارس چیست؟ ۲- دیدگاه شما به برنامه هدایت تحصیلی نسبت به قبل از اینکه به‌عنوان

^۱ Holloway & Todres

^۲ Willig, C

^۳ Braun & Clarke

^۴ Collaizi

مشاور استخدام شوید چه تغییری کرده است؟ ۳- در این مدت که تجربه مشاوره در مدرسه را دارید با چه چالش‌ها و ابهاماتی روبرو شدید؟ ۴- به نظر شما چه عواملی در بروز چالش‌های هدایت تحصیلی مؤثر هستند؟ ۵- به نظر شما مهم‌ترین نیازهای آموزشی مشاوران جدیدالاستخدام چیست؟ ۶- به نظر شما چه قسمت‌هایی از برنامه هدایت تحصیلی نیاز به اصلاح و تغییر دارد؟

یافته‌ها

در این پژوهش، در مجموع با ۸ نفر از مشاوران مدارس متوسطه اول مصاحبه نیمه ساختاریافته به عمل آمده است. در ادامه، ابتدا اطلاعات جمعیت‌شناسی گروه مورد مطالعه پژوهش ارائه می‌شود و پس از آن بر اساس روش تحلیل مضامین، یافته‌های حاصل از مصاحبه‌های نیمه ساختاریافته آورده می‌شود.

جدول ۱. توزیع فراوانی افراد نمونه بر اساس جنسیت

متغیر فراوانی درصد		
جنسیت	مرد ۵۰٪/۴	
	زن ۵۰٪/۴	
جمع کل ۱۰۰۸		

مطابق اطلاعات جدول شماره ۱ در مجموع ۵۰ درصد از افراد شرکت‌کننده در پژوهش مرد و ۵۰ درصد آن‌ها زن می‌باشند.

جدول ۲. شرکت‌کنندگان در مصاحبه

نام مصاحبه‌شونده	جنسیت	سن	تحصیلات	سابقه شغلی
کد ۱	مرد	۲۴	کارشناسی ارشد	۲
کد ۲	مرد	۲۳	کارشناسی	۱
کد ۳	مرد	۲۵	کارشناسی ارشد	۳
کد ۴	زن	۲۴	کارشناسی ارشد	۲

نام مصاحبه‌شونده	جنسیت	سن	تحصیلات	سابقه شغلی
کد ۵	زن	۲۵	کارشناسی ارشد	۱
کد ۶	مرد	۲۴	کارشناسی	۲
کد ۷	زن	۲۴	کارشناسی	۱
کد ۸	زن	۲۵	کارشناسی ارشد	۳
میانگین ۲۴/۵				

جدول ۳. مقولات استخراج‌شده از مصاحبه با مشاوران

مضامین اصلی	مضامین فرعی	فراوانی
(۱) چالش‌های مرتبط با برنامه هدایت تحصیلی		
عدم فرآیندنگری برنامه	تأثیر اشکال جزئی در کل فرآیند	۸
	کمبود آموزش‌های ناظر به بهبود فرآیند	۲
	کمیت گرایی افراطی در اجرا	۵
	ضعف کاربستی دستورالعمل‌ها	۳
	فرصت حداقلی ناشی از عدم فرآیندنگری	۴
	بی‌توجهی به آماده‌سازی از دوره ابتدایی	۱
لزوم مداومت در اصلاح برنامه	عدم اصلاح مداوم سؤالات آزمون‌ها بر اساس تجارب مشاوران	۲
	اصلاح برنامه هدایت تحصیلی مبتنی بر کارآمدی نتایج	۳
	کاهش وابستگی بیش‌ازحد به سامانه	۲
	بازنگری شاخص‌های استاندارد حداقلی در آزمون	۴
	عدم توازن نمرات و فعالیت‌های عملی	۴
	کاهش ارزیابی گزارش محور در مقابل کیفیت محور	۳
	غفلت در مؤلفه‌های استعدادیابی	۲
	توجه اندک به مصاحبه تشخیصی و مشاوره فردی	۱
اتخاذ رویکرد اجتماع‌نگرانه	عدم توجه به تأثیرات اجتماعی	۱
	عدم توجه مکفی به تأثیرات خانوادگی در انتخاب	۱
افزایش راهبردهای حرفه‌ای مشاوره‌ای در برنامه	قوانین تسهیل گرایانه حداقلی در برنامه هدایت تحصیلی	۱
	عدم توجه به نیازهای رشدی در مؤلفه‌های هدایت‌نگری	۲
	کنشگری حداقلی دانش‌آموزان در پاسخ به سؤالات	۲
	ضعف در واقعیت‌نگری	۱

مضامین اصلی	مضامین فرعی	فراوانی
۲) مشکلات دانش‌آموزان در انجام موفق هدایت تحصیلی		
عدالت در دسترسی و امکانات	دسترسی غیر یکسان دانش‌آموزان به اینترنت	۳
تعارضات خانواده-مدرسه	اعتراض والدین در نتیجه بی‌توجهی مشاور به مشکلات روان‌شناختی	۱
	مشکلات روان‌شناختی ناشی از عدم درک از سوی خانواده و مدرسه	۲
عدم یکسان‌نگری ناشی از تفاوت‌های فردی	تفاوت فردی متأثر از راهبردهای تحصیلی متفاوت	۱
لزوم فرامدرسه‌نگری هدایت تحصیلی از سوی دانش‌آموزان	آگاهی اندک دانش‌آموزان از تحولات مشاغل	۲
	عدم آگاهی دانش‌آموزان از مشاغل آینده	۲
	کوتاه‌نگری در اهداف تحصیلی-شغلی	۳
	عدم توجه به آینده تحصیلی ناشی از تعاملات بین فردی مسئله‌ساز	۱
	اتخاذ رویکرد انفعالی در انتخاب مسیر تحصیلی-شغلی	۲
	عدم درک رابطه انتخاب رشته با مسیر زندگی آینده	۲
ارتقا فرهنگ مشاوره در مدرسه	بی‌توجهی دانش‌آموزان ناشی از عدم درک ضرورت برنامه	۳
	عدم احساس نیاز به مشاوره	۴
لزوم درک حرفه‌ای دانش‌آموزان از نقش مشاور	تداوم بی‌تصمیمی به دلیل عدم اعتماد به مشاور	۳
بازنگری در ارزش‌های تحصیلی دانش‌آموزان	نقص انتخاب‌گری ناشی از رؤیاپردازی	۱
	مشکل انتخاب‌گری ناشی از کمال‌گرایی	۲
	کنشگری پایین دانش‌آموز و خانواده در تصمیم‌گیری	۲
	کم‌ارزشی جایگاه تحصیل در نگاه دانش‌آموز	۳
	اهمیت پایین مسیربایی تحصیلی نزد دانش‌آموزان	۲
	مشکلات روان‌شناختی مؤثر بر انتخاب‌گری تحصیلی	۴
توجه به مسائل تحولی نوجوانی	انتخاب‌گری ناقص ناشی از خودآگاهی ناقص تحصیلی-شغلی	۵
	مشکلات انتخاب‌گری ناشی از پیچیدگی مشکلات روان‌شناختی دانش‌آموزان	۲
	کاهش مسئولیت‌پذیری در انتخاب در اثر استرس بالا	۲
	ناتوانی در انتخاب به دلیل تغییرات بالای علاقه‌مندی‌ها	۴
	تغییر کمی و کیفی دغدغه‌ها و نگرش‌ها در دانش‌آموزان	۲
	سردرگمی ناشی از تعارض نمرات و علایق تحصیلی	۴

مضامین اصلی	مضامین فرعی	فراوانی
فضای حاکم بر مدرسه	تأثیر جو تحصیلی مدرسه بر کیفیت انتخاب	۲
	اعتماد پایین دانش‌آموزان در نتیجه تغییرات زیاد برنامه	۲
۳) عدم آماده‌سازی مشاوران قبل از اشتغال در مدرسه		
کاربردی سازی آموزش دانشگاهی	فاصله آموزش دانشگاهی با نیازهای حرفه‌ای در مدرسه	۵
	شکاف بین آموزش دانش مشاوره با ارائه خدمات مشاوره	۲
	لزوم تلفیق دانش با تجارب مشاوره‌ای در دانشگاه فرهنگیان	۱
	توجه به نیازهای شغلی دانش‌آموزان در آموزش مشاوران	۳
بازنگری در دروس دانشگاهی	عدم آموزش برنامه هدایت تحصیلی در دروس دانشگاهی	۴
	عدم پیگیری کارآمدی آموزش‌های دانشگاهی بعد از اشتغال	۳
	نادیده انگاشتن تحولات دنیای مشاغل در دروس دانشگاهی	۲
۴) موانع عملکرد حرفه‌ای مشاور حین اشتغال در مدرسه		
توجه به نیازهای تحولی دانش‌آموزان	کمبود زمان به دلیل نیاز بالای دانش‌آموزان به مداخلات فردی	۳
	لزوم انجام راهنمایی گروهی در پاسخ به نیازهای مشترک دانش‌آموزان	۲
لزوم تثبیت نقش‌های حرفه‌ای مشاور در مدرسه	عدم تثبیت نقش مشورتی مشاور در هدایت تحصیلی	۲
	زمان حداقلی مشاور در نتیجه تحمیل وظایف اجرایی برنامه بر مشاور	۶
	انگیزه شخصی پایین مشاور ناشی از عدم درک اهمیت انتخاب در آینده دانش‌آموزان	۳
	ناتوانی مشاوران در کاربرد ابزارهای ارزیابی روان‌شناختی	۲
	عدم تمرکز مشاور بر هدایت تحصیلی ناشی از تعدد برنامه‌های ابلاغی	۷
	فشار زمانی به دلیل عدم کنشگری فعال مشاور در طول سال	۶
	عدم تمرکز مشاور در شناخت دانش‌آموزان به دلیل حضور در مدارس متعدد	۵
	کمبود زمان ناشی از عدم تناسب زمان حضور مشاور با تعداد دانش‌آموز	۴
	انتظارات غیرحرفه‌ای مدرسه به دلیل درک نادرست از وظایف مشاور	۷
	ناتوانی مشاور در برنامه‌ریزی برنامه به دلیل عدم اعتماد مدیر به مشاوره	۲
مؤلفه‌های تخصصی برنامه مشاوره در مدرسه	نیاز به بازآموزی مداوم با توجه به تغییرات سالانه برنامه	۲
	عدم تأثیر توانمندی‌های فردی مشاور، ناشی از کمی‌نگری برنامه	۳

مضامین اصلی	مضامین فرعی	فراوانی
	فعالیت‌های پراکنده عوامل مدرسه ناشی از عدم شفافیت برنامه	۲
	نگاه حداقلی به نقش برنامه مشاوره در کمک به انتخاب‌گری دانش‌آموزان	۴
چالش‌های فرامدرسه‌ای	غلبه نظارت فرامدرسه‌ای بر آزادی عمل مشاور	۱
	عدم ارتباط دوطرفه مدرسه و فرامدرسه در اجرای برنامه	۱
توانمندسازی مشاوران حین خدمت	ناکارآمدی دوره‌های حین خدمت در نیازهای واقعی مشاوران	۱
کل‌نگری در مدرسه به فعالیت‌های آموزشی-پرورسی	شکاف آموزش‌های کلاس درس با نیازهای انتخاب‌گری تحصیلی-شغلی	۲
	نگاه غیرتخصصی به هدایت تحصیلی در عوامل مدرسه	۲
	تأثیرپذیری مشاور از فضای منفعلانه مدرسه	۱
	بی‌توجهی مدرسه به مشاوره ناشی از توجه افراطی به نتایج آموزشی	۲
۵) چالش‌های هویت حرفه‌ای مشاوران		
نگرانی‌های فردی/حرفه‌ای	ناتوانی مشاور در نتیجه کوتاهی عوامل مدرسه در اجرای برنامه	۲
	احساس نگرانی از انجام هدایت تحصیلی ناشی از ضرورت تجربه‌اندوزی	۱
	احساس نگرانی از آسیب رساندن به دانش‌آموز	۳
	نگرانی زیاد به دلیل تعهد به وظایف و مدرسه	۱
	نگرانی از تعهد اخلاقی در اعتماد دانش‌آموزان	۱
سردرگمی ناشی از چالش‌های مدرسه‌ای و فرامدرسه‌ای	سردرگمی مشاور به دلیل عدم انسجام مؤلفه‌های برنامه	۲
	وجود بخشنامه‌های محدود کننده مشاوره‌های فردی	۱
	محدودسازی فعالیت حرفه‌ای با افزایش گزارش‌های اداری	۲
	سردرگمی مشاور در اثر تعارض فشارها و دغدغه‌های شغلی	۱
	ناتوانی روبرویی با چالش‌ها به دلیل تجربه ترس از شکست	۱
فشار ناشی از احساس ناکارآمدی حرفه‌ای	فرسودگی شغلی ناشی از فراوانی مشاوره‌های فردی	۱
	علائم زود هنگام بی‌انگیزگی شغلی	۱
	کاهش انگیزه در نتیجه عدم دریافت نتیجه تلاش‌ها	۱
	سنگینی مسئولیت تأثیرگذاری بر آینده دانش‌آموزان	۱

در این قسمت یافته‌های حاصل از تحلیل اطلاعات پژوهش ارائه می‌شود. پس از

کدگذاری تمامی مصاحبه‌ها ۹۱ مضمون فرعی، ۲۴ مضمون اصلی و ۵ مضمون هسته‌ای به‌دست آمد. چالش‌های مرتبط با برنامه هدایت تحصیلی، مشکلات دانش‌آموزان در انجام موفق هدایت تحصیلی، عدم آماده‌سازی مشاوران قبل از اشتغال در مدرسه، موانع عملکرد حرفه‌ای مشاور حین اشتغال در مدرسه و چالش‌های هویت حرفه‌ای مشاوران از جمله مضامین هسته‌ای حاصل از کدگذاری می‌باشد. فرصت حداقلی ناشی از عدم فرآیندنگری، ضعف کاربستی دستورالعمل‌ها و بی‌توجهی به آماده‌سازی از دوره ابتدایی از جمله چالش‌های مرتبط با برنامه هدایت تحصیلی می‌باشد. آگاهی اندک دانش‌آموزان از تحولات مشاغل و کوتاه‌نگری در اهداف تحصیلی-شغلی از جمله مشکلات دانش‌آموزان در انجام موفق هدایت تحصیلی است. فاصله آموزش دانشگاهی با نیازهای حرفه‌ای در مدرسه یکی از مقوله‌های مرتبط با عدم آماده‌سازی مشاوران قبل از اشتغال در مدرسه است. همچنین عدم تثبیت نقش مشورتی مشاور در هدایت تحصیلی و عدم تأثیر توانمندی‌های فردی مشاور، ناشی از کمی‌نگری برنامه از جمله موانع عملکرد حرفه‌ای مشاور حین اشتغال در مدرسه است. سردرگمی مشاور در اثر تعارض فشارها و دغدغه‌های شغلی و وجود بخشنامه‌های محدودکننده مشاوره‌های فردی نیز از مقوله‌های مرتبط با چالش‌های هویت حرفه‌ای مشاوران هستند. در جدول شماره سه به ذکر مقولات هسته‌ای، اصلی و فرعی به‌دست آمده پرداخته شده است، سپس با استفاده از نقل قول از خود شرکت‌کنندگان، به توضیح مقولات پرداخته خواهد شد.

۱) چالش‌های مرتبط با برنامه هدایت تحصیلی

بر اساس پاسخ‌های شرکت‌کنندگان، یکی از زیرمضمون‌های این مضمون هسته‌ای، عدم فرآیندنگری برنامه است که مشاوران در گفته‌های خود به آن اشاره کرده‌اند «شاید هفتاد هشتاد درصد بگیریم برنامه هدایت تحصیلی موجود کامله ولی چیزی که اینجا دچار نقص یا کمبود شیوه‌ی اجرای اونه به نظرم آگه همین برنامه هدایت تحصیلی که تدوین شده به‌درستی اجرا بشه و اهمال‌کاری در این زمینه صورت نگیره نتیجه‌ی خوبی رو می‌تونیم داشته باشیم» (شرکت‌کننده، ۷). همچنین لزوم مداومت در اصلاح برنامه به‌عنوان دومین

زیرمضمون شناسایی شد «به نظرم باید بخش آزمونا حذف بشه و اگر هم اصرار به برگزاریش هست بروز بشه و اینکه نمرات درسی بچه‌ها نمیتونه معیار مناسبی برای هدایت تحصیلی شون باشه برای جایگزینش می‌تونیم بگیم بچه‌هارو با موقعیت‌های کاری آشنا کنن مثلاً نمایشگاه برگزار کنن یا اینکه بچه‌ها رو به بازدید مشاغل مختلف ببرن به طور کلی در کنار بحث تئوری بحث عملیش هم مدنظر قرار بگیره» (شرکت کننده، ۴). اتخاذ رویکرد اجتماع نگرانه زیر مضمون سوم این مضمون اصلی است که به آن اشاره شده است «در بخش عملی خیلی چیزا نادیده گرفته شده مثل جو اجتماعی، جو خانوادگی و جو مدرسه و کلاً در مبحث هدایت تحصیلی این جوها اهمیت چندانی ندارن مثلاً اگر به امتیازهایی که برای نظر سنجی والدین و دبیران و مشاوران قرار دادن دقت کنین می‌بینین که درصد کمی از صد درصد نمون برگ هدایت تحصیلی رو شامل میشه» (شرکت کننده، ۳). همچنین مشاوران افزایش راهبردهای حرفه‌ای مشاوره‌ای در برنامه را به عنوان چهارمین زیرمضمون دانستند «یکی از مهم‌ترین نیازهای آموزشی مشاورا آینه که اونا راه‌های چگونگی شناخت دانش آموز رو بدونن و بتونن دانش آموز رو به سوی خودشون جذب کنن شرکت توی دوره‌های مختلف میتونه کمک کننده باشه. مورد دیگه اینکه مشاور باید روش تدریس رو هم یاد بگیره که توی بستر مدارس اتفاق میوفته به‌طور کلی غیر از تحصیلات دانشگاهی در کارگاه‌ها هم شرکت کنند» (شرکت کننده، ۲).

۲) مشکلات دانش‌آموزان در انجام موفق هدایت تحصیلی

تحلیل تجارب شرکت کنندگان منجر به شناسایی این مضمون به عنوان دومین مضمون هسته‌ای تحقیق شد. در این زمینه شرکت کنندگان، تجاربی را عنوان کردند که بر اساس آن‌ها زیر مضمون‌های مشکلات دانش‌آموزان در انجام موفق هدایت تحصیلی به شکل زیر مشخص شده است: ۱) عدالت در دسترسی و امکانات «از نظر من همه‌ی دانش‌آموزان باید از امکانات کافی و خوب استفاده کنند و به نحوی عدالت برقرار بشه ولی در حال حاضر که این شرایط وجود نداره یه عده‌ای بتونن به این سطح برسن خوبه ولی در حالت کلی همه باید در یک سطح آموزش ببینند» (شرکت کننده، ۲). ۲) تعارضات خانواده-مدرسه

«فشار جامعه و خانواده‌ها و مدرسه یکی از عوامل مهمه چون بیشتر مدارس دنبال بالابردن سطح کیفی خودشون و خانواده‌ها هم سعی بر این دارن تا آرزوی‌های خودشون رو به بچه هاشون تحمیل کنن» (شرکت‌کننده، ۵). ۳) عدم یکسان‌نگری ناشی از تفاوت‌های فردی «به نظرم رسالت برنامه هدایت تحصیلی آینده که بچه‌ها خودشونو بیشتر بشناسن ولی متأسفانه این مورد زیاد مورد توجه قرار نمیگیره و همه چیز هست غیر از نظر بچه‌ها و بیشتر اونا نقش یکشی رو دارن که باید فقط آزمونا رو انجام بدن. به طور کلی رسالتشو میتونیم بگیریم آینده که به نحوی مسیر زندگی دانش‌آموزان رو مشخص میکنه» (شرکت‌کننده، ۴). ۴) لزوم فرامدرسه‌نگری هدایت تحصیلی از سوی دانش‌آموزان «همون شناختی که بچه‌ها از خوشون ندارن که این مورد میتونه در زمینه مشاغل هم باشه به نظرم چالشی که میتونه برای آینده باشه آینده که بچه‌ها اطلاع کافی از مشاغل آینده و نحوه بازار کار اونا ندارن چون خیلی مشاغل در طول زمان ممکنه اون کارایی لازم رو دیگه نداشته باشن و در چند سال آینده کاملاً دچار تغییر و تحول بشن به عقیده من شناخت خود و شناخت مشاغل می‌تونه چالش مهمی باشه» (شرکت‌کننده، ۳). ۵) ارتقا فرهنگ مشاوره در مدرسه «مدرسه یا اداره میتونن کارگاه‌های آموزشی برگزار کنن و تو کارای هدایت تحصیلی مشاورارو آزاد بزارن در آخریه نظارتی رو انجام بدن آگه کارمون خوب بود که چه بهتر ولی آگه بد بود میتونن مداخله کنن تا کیفیت رو بالا ببرن» (شرکت‌کننده، ۱). ۶) لزوم درک حرفه‌ای دانش‌آموزان از نقش مشاور «نبود ارتباط مؤثر بین مشاور و دانش‌آموز به نحوی که بچه‌ها حس کنن مشاور به اونا گوش میده و میتونن بهش اعتماد کنن یکی از عواملی هست که میتونه باعث بروز چالش‌های هدایت تحصیلی بشه» (شرکت‌کننده، ۶). ۷) بازنگری در ارزش‌های تحصیلی دانش‌آموزان «چالش دیگه رؤیا پردازی بچه‌هاست و احتمالاتی که برای آیندشون دارن مثلاً چیزی در مورد رشته مدیریت مالی نمیدونن ولی صرفاً برای مهاجرت قصد ادامه تحصیل توی اون رو رشته دارن» (شرکت‌کننده، ۴). ۸) توجه به مسائل تحولی نوجوانی «مسئله رشدی دانش‌آموزان مورد مهمیه که باید بهش بهاد داده بشه به نظرم مشاوران باید مراحل رشدی دانش‌آموز رو بشناسن و این اطلاعات نباید صرفاً از

طریق تحصیلات دانشگاهی باشد و از طریق شرکت در کارگاه‌ها اطلاعات لازم رو بدست بیاورن» (شرکت کننده، ۴). ۹. فضای حاکم بر مدرسه «به نظرم مهم‌ترین عامل جو مدرسس آگه مدرسه‌ای اون فضای مناسب برای اجرای فرآیند هدایت تحصیلی رو ایجاد نکنه خودش باعث ایجاد چالش در این زمینه میشه» (شرکت کننده، ۷).

۳) عدم آماده‌سازی مشاوران قبل از اشتغال در مدرسه

عدم آماده‌سازی مشاوران قبل از اشتغال در مدرسه، سومین مضمون هسته‌ای است که از تجارب مشاوران استخراج شده و زیر مضمون‌های زیر را دربر گرفته است: ۱) کاربردی‌سازی آموزش دانشگاهی «یک نکته‌ای که وجود داره آینه که آنچه مشاور در دانشگاه میخونه با چیزی که در محیط کار وجود داره خیلی باهم فرق دارن منابع قدیمی هست و دانشگاه کاربردی دانشجو تربیت نمیکنه و بیشتر تئوری هست باید آموزش تخصصی وجود داشته باشه که بروز باشه و بکار بیاد و متناسب با نیازهای رشدی دانش آموزان امروز مطالبی رو فرا بگیرن چون بشدت در حال تغییرن و سرعت تغییر هم بالاست» (شرکت کننده، ۵). ۲) بازنگری در دروس دانشگاهی «می‌تونیم انتقادی رو به دانشگاه فرهنگیان داشته باشیم که نیروی متخصص کاربلد رو تحویل جامعه نمی‌ده ما آگه سیستم اداری آموزش و پرورش رو در دانشگاه فرهنگیان تدریس کنیم مشاورین ما خیلی بهتر در مدارس حضور پیدا میکنن. چون مشاورا در بدو حضور در مدارس با چالش کار با سیستم اداری هم مواجه هستند» (شرکت کننده، ۳).

۴) موانع عملکرد حرفه‌ای مشاور حین اشتغال در مدرسه

توجه به نیازهای تحولی دانش آموزان به عنوان اولین زیرمضمون موانع عملکرد حرفه‌ای مشاور حین اشتغال در مدرسه به صورت زیر بیان شده است «مشاور میتونه جلسات گروهی برگزار کنه و در مورد بلوغ فکری توضیحاتی رو ارائه بده اما نمیشه گفت صد در صد باهم ارتباط دارن چون خاصیت دانش آموزان متوسطه اول آینه که آسیب پذیرن و خیلی شخصیت مستقلی ندارن و فوری وابسته میشن و کاملاً احساسی تصمیم میگیرن به نظرم در

کنار تأثیر مشاور بخشی از اون اقتضای سنی و بخشی دیگرش هم والدین هستن که دخیل هستن» (شرکت کننده، ۲). لزوم تثبیت نقش‌های حرفه‌ای مشاور در مدرسه نیز دومین زیرمضمون این مضمون هسته‌ای می‌باشد «مهم‌ترین چالشی که وجود داره محدودیت مشاور از جانب کادر مدرسس یعنی نمیزارن دستش باز باشه و همچنین تحمیل شدن وظایف غیر مشاوره‌ای به اون حالا مثلاً سر کلاس رفتن و کارهای انضباطی انجام دادن و یک مورد هم میتونم به کم بودن اعتماد مدیر اشاره کنم آگه این اعتماد بیشتر بشه طبعاً شرایط مشاور هم بهتر میشه یک مورد دیگه هم بخشنامه‌های اداری متعددی که ابلاغ میشه و فرصت کمی برای جواب دادن به اونا وجود داره» (شرکت کننده، ۸). همچنین شرکت کنندگان به مؤلفه‌های تخصصی برنامه مشاوره در مدرسه به‌عنوان سومین زیرمضمون به شکل زیر اشاره کرده‌اند «ممکنه مشاور تازه کار اطلاع چندانی از شیوه اجرایی برنامه هدایت تحصیلی نداشته باشه من باز پیشنهاد می‌کنم یه کارگاهی یا یک دوره تخصصی بزارن تا به طور کامل با این برنامه و نحوه اجراش آشنا بشن» (شرکت کننده، ۷). مورد دیگر چالش‌های فرامدرسه‌ای است که اینگونه بیان شده است «یک چالش سلامت روان بچه‌هاست چون اکثر اونا اضطراب دارن تا حدی که نمیتونن بخوابن ولی من به‌عنوان مشاور مدرسه وقت کمی دارم تا بتونم این مورد رو بررسی کنم و از طرف دیگه مدرسه هم بیشتر به مسائل تحصیلی اهمیت میده» (شرکت کننده، ۴). توانمندسازی مشاوران حین خدمت چهارمین زیرمضمون این مضمون اصلی است که به این شکل بیان شد «معلما یک کارگاه آموزشی دارن تحت عنوان آموزش ضمن خدمت که یکی دو بار شرکت کردم ولی توضیحاتی که ارائه میشه اصلاً کمک کننده راجع به هدایت تحصیلی نیست من خودم از تجربه یکی از مشاوران با تجربه استفاده می‌کنم و پیشنهاد می‌کنم جلساتی برگزار کنن و از مشاوران جدیدالاستخدام و مشاورای با تجربه دعوت کنن تا تجربیاتشونو به اشتراک بزارن» (شرکت کننده، ۱). کل‌نگری در مدرسه به فعالیت‌های آموزشی-پرورشی نیز به‌عنوان آخرین زیرمضمون این چنین مورد اشاره قرار گرفت است «به نظر توی قسمت خدمات مشاوره‌ای کم کاری شده و آنچنان که باید بهش بها داده نمیشه و بیشترین

تأثیرات رو به بحث عملکرد تحصیلی بچه‌ها دادن من نظرم آینه که کیفیت خدمات مشاوره‌ای رو بالا ببرن تا بچه‌ها بیشتر خودشونو بشناسن به عقیده من وقتی روی علایق بچه‌ها کار بشه اونا بهتر میتونن کارایی خودشون رو نشون بدن» (شرکت کننده، ۵).

۵) چالش‌های هویت حرفه‌ای مشاوران

چالش‌های هویت حرفه‌ای مشاوران به عنوان پنجمین مضمون هسته‌ای، دربرگیرنده ۳ زیر مضمون است که اولین آن‌ها نگرانی‌های فردی/حرفه‌ای می‌باشد «نگرانی زیادی به من دست میده که یه بخشیش میتونه بابت وظیفه باشه که به درستی انجام نشده و بحث تعهدی که نسبت به مدرسه وجود داره و دوم این که بار شرعی هست که من احساس می‌کنم چون با کسایی سرو کار دارم که انسان هستن و برای کمک خواستن از من اعتماد کردن» (شرکت کننده، ۲). سردرگمی ناشی از چالش‌های مدرسه‌ای و فرامدرسه‌ای به عنوان دومین زیرمضمون عبارت است از «متأسفانه من با چالش‌های مربوط با هدایت تحصیلی قبل از استخدام آشنایی نداشتم و وقتی وارد این حیطه شدم متوجه شدم چقدر گستردس و میتونه چالش‌ها و مسائل مختلفی رو دربرگیره» (شرکت کننده، ۶). همچنین شرکت کنندگان به فشار ناشی از احساس ناکارآمدی حرفه‌ای به عنوان زیر مضمون سوم اشاره کرده‌اند «تجربه ترس از شکست خودش میتونه باعث بشه که من نتونم با چالش‌ها روبرو بشم و از اونا فرار کنم و دیگه عامل زمان چون زمان زیادی در اختیار ندارم» (شرکت کننده، ۸).

بحث و نتیجه‌گیری

این مطالعه باهدف بررسی چالش‌های مشاوران جدیدالاستخدام در راهبری هدایت تحصیلی دانش‌آموزان انجام شده است. در این مطالعه در بررسی داده‌های حاصل از مصاحبه با شرکت کنندگان تلاش شد تا چالش‌های مشاوران تازه کار در راهبری هدایت تحصیلی، بررسی گردد. در نتایج بررسی داده‌ها، پنج مضمون هسته‌ای چالش‌های مرتبط با برنامه هدایت تحصیلی، مشکلات دانش‌آموزان در انجام موفق هدایت تحصیلی، عدم آماده‌سازی

مشاوران قبل از اشتغال در مدرسه، موانع عملکرد حرفه‌ای مشاور حین اشتغال در مدرسه و چالش‌های هویت حرفه‌ای مشاوران به‌دست آمد.

مضمون هسته‌ای چالش‌های مرتبط با برنامه هدایت تحصیلی، مشتمل بر چهار مضمون اصلی، عدم فرآیندنگری برنامه، لزوم مداومت در اصلاح برنامه، اتخاذ رویکرد اجتماع‌نگرانه و افزایش راهبردهای حرفه‌ای مشاوره‌ای در برنامه است. این یافته‌ها با نتایج پژوهش‌هایی که بر چالش‌های مرتبط با هدایت تحصیلی تأکید دارند، همسو است. در پژوهشی اقبالی (۱۳۹۳) توزیع نامتوازن دانش‌آموزان مستعد در رشته‌های مختلف را یکی از چالش‌های برنامه هدایت تحصیلی می‌داند. اسکندری (۱۳۹۶) نیز در پژوهشی عدم آشنایی دانش‌آموزان با شرایط عملی اشتغال را به‌عنوان یکی از چالش‌های مداوم هدایت تحصیلی معرفی می‌کند. این نکته را باید در نظر داشت که راهنمایی تحصیلی کمک کردن به دانش‌آموزان در انتخاب دروس یا رشته‌های تحصیلی، اطلاع از قوانین و مقررات امتحانی، برطرف کردن مشکلات درسی و در آخر هر مسئله و مشکلی است که برای دانش‌آموزان امکان بروز در کلاس درس یا مدرسه را دارد (زندوانیان، کرمدوست و ابوالقاسمی، ۱۳۸۵)؛ اما هدف از راهنمایی و هدایت تحصیلی در دوره متوسطه، هدایت دانش‌آموزان به مناسب‌ترین شاخه یا رشته تحصیلی بر اساس استعداد و علاقه آنان و به‌تناسب امکانات و نیازهای جامعه است (شکرکن، عطاری و فلاحتی، ۱۳۷۸). مضمون چالش‌های مرتبط با برنامه هدایت تحصیلی به چالش‌هایی دلالت دارد که مشاوران جدیدالاستخدام برای راهبری برنامه هدایت تحصیلی با آن‌ها سروکار دارند. مشاوران تازه‌کار تأثیر اشکال جزئی در کل فرآیند، اصلاح برنامه هدایت تحصیلی مبتنی بر کارآمدی نتایج، عدم توجه به تأثیرات اجتماعی و ضعف در واقعیت‌نگری را ازجمله چالش‌های مرتبط با برنامه هدایت تحصیلی می‌دانند. این مضامین، بر این دلالت دارند که مشاوران تازه‌کار مدرسه اگرچه تا حدودی واقف بر کارکردها و وظایف اصلی مرتبط با نقششان هستند اما بنا به دلایل و شرایط متنوع و گوناگونی که به آن اشاره کردند، به‌طور مداوم با چالش‌های راهبری هدایت تحصیلی درگیر هستند.

مضمون هسته‌ای دیگر، مشکلات دانش‌آموزان در انجام موفق هدایت تحصیلی است که عدالت در دسترسی و امکانات، تعارضات خانواده-مدرسه، عدم یکسان‌نگری ناشی از تفاوت‌های فردی، لزوم فرامدرسه‌نگری هدایت تحصیلی از سوی دانش‌آموزان، ارتقا فرهنگ مشاوره در مدرسه، لزوم درک حرفه‌ای دانش‌آموزان از نقش مشاور، بازنگری در ارزش‌های تحصیلی دانش‌آموزان، توجه به مسائل تحولی نوجوانی و فضای حاکم بر مدرسه را شامل می‌شود. در این راستا پژوهش پائولینی و تاپدیمیر^۱ (۲۰۱۳) نشان می‌دهد که مشاوران به‌طور مداوم و بدون خستگی برای رواج و برقراری عدالت و فرصت برای همه دانش‌آموزان بدون توجه به قومیت، نژاد و یا وضعیت اجتماعی و اقتصادی کار می‌کنند. در صورتی که عوامل بازدارنده از فعالیت مشاوران ممانعت به عمل نیاورند، به گفته ایکین^۲ (ابراهیمی، ۱۳۹۷) آنان نقش مهمی در بالابردن موفقیت دانش‌آموزان داشته، در ایجاد محیط‌های امن یادگیری که برانگیزاننده، چالش‌برانگیز و حمایتی برای همه دانش‌آموزان است، کمک نموده و نقش متمایزکننده در یادگیری اجتماعی / عاطفی و تحصیلی دانش‌آموزان خواهند داشت. در تبیین این مضمون می‌توان بیان کرد که دسترسی غیر یکسان دانش‌آموزان به اینترنت و امکانات لازم، اعتراض والدین در نتیجه بی‌توجهی مشاور به مشکلات روان‌شناختی که تعارضات خانواده و مدرسه را در پی دارد، تفاوت فردی متأثر از راهبردهای تحصیلی متفاوت، عدم درک رابطه انتخاب رشته با مسیر زندگی آینده، عدم احساس نیاز به مشاوره، تداوم بی‌تصمیمی به دلیل عدم اعتماد به مشاور، کم‌ارزشی جایگاه تحصیل در نگاه دانش‌آموز، مشکلات انتخاب‌گری ناشی از پیچیدگی مشکلات روان‌شناختی دانش‌آموزان و مشکلات روان‌شناختی مؤثر بر انتخاب‌گری تحصیلی از جمله مؤلفه‌هایی هستند که می‌توانند در چالش‌های راهبری هدایت تحصیلی مشاوران جدید الاستخدام اثرگذار باشند. به‌طور کلی، هرگاه شرایط مطلوب و بهینه‌ای برای انجام موفق هدایت تحصیلی توسط دانش‌آموزان فراهم باشد، تأثیرگذاری مشاوران مشهودتر خواهد بود.

^۱ Paolini & Topdemir

^۲ Eakin

سومین مضمون هسته‌ای عدم آماده‌سازی مشاوران قبل از اشتغال در مدرسه است؛ که مضامین اصلی؛ کاربردی سازی آموزش دانشگاهی و بازنگری در دروس دانشگاهی را در بردارد. همسو با این یافته‌ها، در پژوهشی همتی و ذاکری (۱۴۰۲) تجارب دانشجویان در کلاس‌های درس دانشگاهی را بررسی کردند. نتایج پژوهش آن‌ها نشان داد که کلاس‌های درس دانشگاهی به‌عنوان فضایی برای یادگیری و آموزش و هم فضای اجتماعی با چالش مواجه شده است و با کلاس درس مطلوب مدنظر دانشجویان فاصله دارد. همچنین نشان دادند حجم زیاد دروس نظری در مقایسه با دروس عملی، کاربرد اندک آن‌ها در ارتباط با مسائل جامعه و نبود دوره‌های کارورزی، کارآموزی، بازدید علمی و ... دلالت بر آن دارد که کلاس درس کارکرد تعریف‌شده‌اش را از دست داده است و دانشجویان به‌طور دقیق نمی‌توانند ارتباط آموخته‌ها و آنچه را که به ایشان عرضه می‌شود، با زندگی روزمره در بیرون از کلاس درس و در جامعه درک کنند. عدم آماده‌سازی مشاوران قبل از اشتغال در مدرسه یکی از چالش‌های عمده‌ی پیش‌روی مشاوران مدرسه در رابطه با راهبری هدایت تحصیلی دانش‌آموزان است. درواقع عدم آموزش برنامه هدایت تحصیلی در دروس دانشگاهی که مشاوران در دوران تحصیل در دانشگاه می‌گذرانند چالشی است که اکثر مشاوران با آن روبرو هستند. همچنین فاصله آموزش دانشگاهی با نیازهای حرفه‌ای در مدرسه، شکاف بین آموزش دانش مشاوره با ارائه خدمات مشاوره، نادیده انگاشتن تحولات دنیای مشاغل در دروس دانشگاهی و عدم پیگیری کارآمدی آموزش‌های دانشگاهی بعد از اشتغال سایر چالش‌های ذکر شده می‌باشد. از سویی دیگر لزوم تلفیق دانش با تجارب مشاوره‌ای در دانشگاه فرهنگیان و توجه به نیازهای شغلی دانش‌آموزان در آموزش مشاوران از مواردی مهمی است که مشاوران جدیدالاستخدام مدرسه به آن اشاره کردند.

چهارمین مضمون هسته‌ای به‌دست‌آمده موانع عملکرد حرفه‌ای مشاور حین اشتغال در مدرسه است که شش زیر مضمون توجه به نیازهای تحولی دانش‌آموزان، لزوم تثبیت نقش‌های حرفه‌ای مشاور در مدرسه، مؤلفه‌های تخصصی برنامه مشاوره در مدرسه،

چالش‌های فرامدرسه‌ای، توانمندسازی مشاوران حین خدمت و کل‌نگری در مدرسه به فعالیت‌های آموزشی-پرورشی را شامل می‌شود. در این راستا، فیتچ و مارشال^۱ (۲۰۰۴) در مقایسه نقش مشاوران در مدارس پیشرفته و سطح پایین، صرف‌نظر از سطح پیشرفت مدرسه، دریافتند که مشاوران، اکثر وقت خود را با وظایف غیر مشاوره‌ای می‌گذرانند و درصد کمی از برنامه روزانه فعالیت‌های کاری خود را صرف ارائه خدمات مشاوره‌ای مستقیم می‌کنند. در مطالعه پیرسو، گودنوک، دانگمن و جونز^۲ (۲۰۰۴) که ادراک مدیران مدارس ابتدایی و متوسطه از نقش حرفه‌ای مشاوران مدرسه را موردبررسی قرار دادند به این نتیجه رسیدند که: مدیران مدارس ابتدایی؛ اجرای آزمون، نگهداری مدارک ثبت‌شده و وظایف دفتری را جزء وظایف اصلی مشاور مدرسه به شمار می‌آوردند. از طرفی بیش از ۸۰ درصد مدیران متوسطه؛ ثبت‌نام، اجرای آزمون و نگهداشتن اسناد دانش‌آموزان را به‌عنوان وظایف اصلی مشاور در نظر می‌گیرند. موانع عملکرد حرفه‌ای مشاور از چالش‌های مهم پیش‌روی مشاوران جدیدالاستخدام در راهبری هدایت تحصیلی دانش‌آموزان است که باعث ابهام و سردرگمی نقش مشاوران می‌شود. نتیجه این سردرگمی و ابهام، انجام وظایف غیر مشاوره‌ای مانند امور دفتری و انضباطی، توسط مشاوران مدارس است که از زمانی که آنان می‌توانند صرف وظایف و کارکردهای مشاوره‌ای کنند، جلوگیری می‌کند (چاتا و لوییچ^۳، ۲۰۰۷؛ آستراموویچ و همکاران^۴، ۲۰۱۴). وظایف غیر مشاوره‌ای، موانعی هستند که در اجرای برنامه مشاوره مدرسه دخالت دارند. هنگامی که وظایف غیر مرتبط با مشاوره از مشاوران مدرسه انتظار می‌رود، بلا تکلیفی و سردرگمی نقش رخ می‌دهد (لیبرمن^۵، ۲۰۰۴؛ چندلر و همکاران^۶، ۲۰۱۸). بیشتر مواقع هماهنگ نبودن انتظارات مدیر مدرسه با آموزش‌های حرفه‌ای مشاوران مدارس، منجر به مطالبات کاری اضافی می‌شود

^۱ Fitch & Marshall

^۲ Pérusse, Goodnough, Donegan & Jones

^۳ Chata & Loesch

^۴ Atramovich et al

^۵ Lieberman

^۶ Chandler et al

که بیش از حد موجب آشفتگی نقش می‌شود (کالبرث، اسکاربرو و همکاران، ۲۰۰۵). به‌طور کلی می‌توان اذعان کرد که چالش‌های مربوط به موانع عملکرد حرفه‌ای مشاور شامل مواردی چون: غلبه نظارت فرامدرسه‌ای بر آزادی عمل مشاور، زمان حداقلی مشاور در نتیجه تحمیل وظایف اجرایی برنامه بر مشاور، فعالیت‌های پراکنده عوامل مدرسه ناشی از عدم شفافیت برنامه، نگاه غیر تخصصی به هدایت تحصیلی در عوامل مدرسه، کمبود زمان ناشی از عدم تناسب زمان حضور مشاور با تعداد دانش‌آموز، انتظارات غیر حرفه‌ای مدرسه به دلیل درک نادرست از وظایف مشاور، ناتوانی مشاور در برنامه‌ریزی برنامه به دلیل عدم اعتماد مدیر به مشاوره و تأثیرپذیری مشاور از فضای منفعلانه مدرسه می‌شود.

پنجمین و آخرین مضمون هسته‌ای به‌دست آمده، چالش‌های هویت حرفه‌ای مشاوران است؛ که سه زیر مضمون نگرانی‌های فردی/حرفه‌ای، سردرگمی ناشی از چالش‌های مدرسه‌ای و فرامدرسه‌ای و فشار ناشی از احساس ناکارآمدی حرفه‌ای را در بر می‌گیرد. هاسرد و کاستر^۲ (۱۹۷۷) در پژوهش خود نشان دادند که در نقش‌های مهم و ضروری مشاوران مدرسه، حتی در عملکرد روزانه آن‌ها تفاوت دیدگاه وجود دارد. در پژوهش چاتا و لوییچ (۲۰۰۷) نیز که به بررسی دیدگاه‌های مشاوران حرفه‌ای مدرسه در مورد نقش‌ها و عملکردهای خودشان پرداخته شده است، به نوعی نارضایتی از آنچه که مدیران مدرسه تحت عنوان مهارت‌ها و توانایی‌های حرفه‌ای از مشاوران مدرسه انتظار دارند را نشان داده‌اند. همچنین شریعتمدار، حسن پور و کلانتر هرمزی (۱۴۰۰) در تحقیق خود بیان کردند با توجه به محیط‌های شغلی پرچالش کنونی و بالارفتن تقاضاهای شغلی از افراد مانند افزایش مدت زمان کار، مهارت‌ها و توانایی‌های بیشتر و انجام بی‌کم و کاست کار، اهمیت توجه بیشتر به مسئله فرسودگی شغلی و شناخت علائم و پیگیری مسائل پیشرو آن برای تمامی مشاغل مخصوصاً حرفه‌های مهمی نظیر مشاور مدرسه بیش‌ازپیش به چشم می‌خورد چالش‌های هویت حرفه‌ای مشاوران آخرین مضمون اصلی مرتبط با چالش‌های مشاوران جدید الاستخدام در راهبری هدایت تحصیلی دانش‌آموزان است که با توجه به

^۱ Culbreth, Scarborough et al

^۲ Hassard & Costar

مصاحبه‌های انجام شده مواردی از این قبیل در آن‌ها ذکر شد: فرسودگی شغلی ناشی از فراوانی مشاوره‌های فردی، علائم زود هنگام بی‌انگیزگی شغلی، سردرگمی مشاور در اثر تعارض فشارها و دغدغه‌های شغلی، نگرانی زیاد به دلیل تعهد به وظایف و مدرسه، ناتوانی روبرویی با چالش‌ها به دلیل تجربه ترس از شکست و نگرانی از تعهد اخلاقی در اعتماد دانش‌آموزان.

مطالعه حاضر باهدف بررسی چالش‌های مشاوران جدیدالاستخدام در راهبری هدایت تحصیلی دانش‌آموزان بر اساس روش کیفی و با استفاده از مصاحبه نیمه ساختاریافته انجام شده است. اگرچه اشباع داده‌ها با این تعداد رخ داد اما نمونه کوچک این پژوهش و همچنین انتخاب آنان از تعداد محدودی از شهرهای کشور، امکان اکتشاف را با محدودیت مواجه می‌سازد همچنین نتایج حاصل از این پژوهش به دلیل بهره‌گیری از رویکرد کیفی، از قابلیت تعمیم‌پذیری کمتری برخوردار است. پژوهش حاضر بر اساس مصاحبه با تعدادی از مشاوران مدرسه واجد شرایط تحقیق که در دسترس محققان بوده‌اند، انجام شده است و لزوماً نشان‌دهنده تجارب همه‌ی مشاوران در سطح کشور نیست؛ بنابراین پیشنهاد می‌گردد؛ انجام مطالعه‌ای با گروهی بزرگ‌تر و در شهرهای بیشتری از کشور انجام شود که می‌تواند شناخت عمیق‌تر و معنادارتری از چالش‌های مشاوران جدیدالاستخدام مرتبط با راهبری هدایت تحصیلی دانش‌آموزان ارائه دهد. علاوه براین با طراحی دستورالعمل‌های مشاوره‌ای و بررسی اثربخشی آن‌ها بر گروه‌های مختلفی که در مدرسه مشغول به کارند می‌توان به مشاوران تازه کار مدرسه کمک کرد تا به‌وضوح با روش‌ها و چالش‌های راهبری هدایت تحصیلی دانش‌آموزان آشنا شوند. پیشنهاد می‌شود برگزاری جلسات توجیهی برای مشاوران جدیدالاستخدام در برنامه هدایت تحصیلی به‌عنوان یکی از ارکان اساسی این برنامه در نظر گرفته شود زیرا درک درستی از اهداف برنامه هدایت تحصیلی در بین تعدادی از مشاوران تازه کار وجود ندارد. همچنین پیشنهاد می‌شود علاوه بر مدیران و مشاوران مدارس سایر دبیران حاضر در مدارس نیز در انجام برنامه هدایت تحصیلی مشارکت بیشتری داشته باشند این کار می‌تواند در کلاس‌های درس و با توضیح در مورد

رشته‌های تحصیلی و مشاغل موجود در جامعه باشد همکاری دبیران با مشاوران می‌تواند آن‌ها را در انجام بهتر خدمات مشاوره‌ای یاری رساند. به‌علاوه پیشنهاد می‌شود، از سوی ادارات آموزش و پرورش برنامه‌ای را به‌منظور گردآوری تجارب مشاوران جدیدالاستخدام در نظر گرفته و نظرات را به‌صورت مکتوب مورد تحلیل و ارزیابی قرار دهند انجام این کار باعث می‌شود از تکرار تجربیات ناموفق و مشکلات گذشته تا حدی جلوگیری شود. در پایان پیشنهاد می‌شود پژوهش‌های مشابهی نیز در خصوص صاحب‌نظران، مشاوران سایر شهرهای کشور و دانش‌آموزان پایه نهم برای تصمیم‌گیری جامع در خصوص چالش‌های مرتبط با راهبری هدایت تحصیلی توسط مشاوران تازه‌کار انجام گیرد. مشخص کردن توانمندی‌های مشاوران جدیدالاستخدام در مدارس و بررسی ابعاد راهنمایی تحصیلی/ شغلی دانش‌آموزان توسط مشاوران و مطالعه تطبیقی هدایت تحصیلی سایر کشورها به تعیین مسیری روشن در آماده‌سازی مشاوران جدیدالاستخدام مدارس برای موفقیت‌های شغلی مؤثر خواهد انجامید.

تعارض منافع

بنا به اظهار نویسندگان، مقاله فوق فاقد حمایت مالی و تضاد منافی وجود ندارد.

ORCID

Mahdi Vojdani Hemmat

<https://orcid.org/0000-0002-3273-328X>

Hamid Reza Ansari Kia

<https://orcid.org/0009-0001-8951-3552>

منابع

- ابراهیمی، لقمان. (۱۳۹۷). چالش‌ها و موانع گسترش نقش مشاوره‌ای مدیران مدارس. *فصلنامه مدیریت مدرسه*، ۶(۱)، ۲۸۲-۲۶۲.
- آج، آرمان؛ عین بیگی، افشین؛ جاهدی، حسین و جعفری، مجتبی. (۱۳۹۴). نقش مشاوران و کارکنان مدرسه در ارتقاء سطح تحصیلی دانش‌آموزان، کنفرانس بین‌المللی علوم انسانی، روان‌شناسی و علوم اجتماعی، مرکز همایش‌های بین‌المللی صداوسیما، تهران: ایران، ۲۷ آبان.
- ادیب حاج باقری، محسن؛ پرویزی، سرور و صلصالی، مهوش. (۱۳۹۰). *روش‌های تحقیق کیفی*، تهران، ایران، نشر بشری.
- استادرحیمی، مریم؛ آراسته، حمیدرضا و عبداللهی، بیژن. (۱۳۹۹). بررسی رابطه معلم ارشدی با خودکارآمدی معلمان تازه کار. *فصلنامه نوآوری‌های آموزشی*، ۱۹(۷۶)، ۱۳۶-۱۱۳.
- اسکندری، پروانه. (۱۳۹۶). چالش‌های هدایت تحصیلی نوین و گذر از این چالش‌ها. *فصلنامه مطالعات روان‌شناسی و علوم تربیتی*، ۱۹(۱)، ۶۳-۴۹.
- اصفهان‌اصل، مریم؛ عطاری، یوسفعلی و مهربانی‌زاده، مهناز. (۱۳۸۷). مقایسه سازگاری و عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان دختر شاخه نظری بر اساس اولویت‌های پنج‌گانه تعیین شده طبق برنامه هدایت تحصیلی. *نشریه یافته‌های نو در روان‌شناسی*، ۲(۶)، ۲۹-۱۸.
- اقبالی، لیلا. (۱۳۹۳). آسیب‌شناسی فرآیند هدایت تحصیلی در مدارس و ارائه راهکارهای اصلاحی. پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه علامه طباطبائی، تهران.
- ایمان، محمدتقی. (۱۳۹۷). *روش‌شناسی تحقیقات کیفی*، چاپ چهارم. قم، حوزه و دانشگاه.
- رضوی‌زاده، ندا و ورشوی، سمیه. (۱۴۰۱). واکاوی چالش‌ها و موانع فرایند هدایت تحصیلی دانش‌آموزان دوره اول متوسطه، *فصلنامه مطالعات آموزشی و آموزشگاهی*، ۱۱(۳)، ۴۳۵-۴۰۵.
- رنجبر، محمد و صادقی، احمد. (۱۴۰۰). بررسی تأثیر مدل مشاوره مدرسه مبتنی بر توانمندی‌ها بر رشد مسیر شغلی و بهزیستی تحصیلی دانش‌آموزان، *فصلنامه اندیشه‌های نوین تربیتی*، ۱۷(۲)، ۲۸-۷.
- زندوانیان، احمد؛ کرمدوست، نوروزعلی و ابوالقاسمی، محمود. (۱۳۸۵). *طراحی الگوی مناسب*

- جهت هدایت تحصیلی دانش‌آموزان دوره متوسطه. مجله روان‌شناسی و علوم تربیتی، دانشگاه تهران، ۳۶(۱ و ۲)، ۹۹-۱۲۲.
- زهراکار، کیانوش و سامی، عباس. (۱۳۹۲). مشاوره مدرسه: توصیف یک الگوی ممتاز و جدید برای مشاوران مدارس، تهران، روان.
- سعدی‌پور، اسماعیل؛ سلطانی‌زاده، هدایا و درتاج، فریرز. (۱۳۹۹). اثربخشی شناخت‌درمانی مبتنی بر ذهن‌آگاهی بر خودمهارگری و عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان با سطح اضطراب امتحان بالا و پایین، فصلنامه سلامت روان کودکان، ۷(۲)، ۱۹۴-۱۸۳.
- سعیدی، میلاد؛ کشاورزافشار، حسین و نعیمی، ابراهیم. (۱۴۰۲). بررسی کیفی هویت شغلی مبتنی بر مؤلفه‌های وجودی مشاوران تازه‌کار خانواده. فصلنامه فرهنگ مشاوره و روان‌درمانی، ۱۴(۵۵)، ۶۸-۳۳.
- سیف، علی‌اکبر. (۱۳۹۳). روان‌شناسی پرورشی نوین: روان‌شناسی یادگیری و آموزش، تهران، ایران، نشر دوران.
- شریعتمدار، آسیه؛ حسن‌پور، فاطمه و کلانترهرمزی، آتوسا. (۱۴۰۰). بررسی نشانگان فرسودگی شغلی و عدم تعادل حرفه‌ای مشاوران مدرسه: یک مطالعه کیفی. فصلنامه رویش روان‌شناسی، ۱۰(۶)، ۱۲۸-۱۱۷.
- شریفی، بهمن؛ نیازآذری، کیومرث و جباری، نگین. (۱۳۹۹). ارائه مدلی برای دستیابی به هدایت تحصیلی کارآمد دانش‌آموزان در نظام آموزشی ایران. فصلنامه علمی-پژوهشی رهیافتی نو در مدیریت آموزشی، ۱۱(۱)، ۱۵۸-۱۳۵.
- شفیع‌آبادی، علی. (۱۳۹۵). روش‌ها و فنون مشاوره، تهران، ایران، انتشارات کتاب فکر نو.
- شکرکن، حسین؛ عطاری، یوسفعلی و فلاحتی، محمدعلی. (۱۳۷۸). مقایسه تحصیلی دانش‌آموزان پسر نظام جدیدترم ششم بر اساس اولویت‌های پنج‌گانه تعیین‌شده طبق برنامه هدایت تحصیلی. مجله علوم تربیتی و روان‌شناسی، ۶(۱)، ۵۰-۳۳.
- شورای برنامه‌ریزی هدایت تحصیلی-شغلی. شیوه‌نامه هدایت تحصیلی. زمستان ۱۳۹۴.
- عظیمی، داریوش؛ قمری‌گیوی، حسین؛ رضایی شریف، علی و شیخ‌الاسلامی، علی. (۱۴۰۲). طراحی الگوی توانمندسازی مشاوران مدرسه: یک مطالعه کیفی. فصلنامه علمی پژوهش‌های مشاوره، ۲۲(۸۵)، ۵۵-۶.

- فولادی، عزت الله. (۱۳۹۵). واکاوی سیر تحول و چالش‌های مشاوره در آموزش و پرورش. نشریه پژوهش‌های مشاوره، ۱۵(۵۷)، ۱۵۰-۱۲۱.
- محمدپور، احمد. (۱۳۹۲). روش تحقیق ضد روش: منطق و طرح در روش‌شناسی کیفی. ج. ۱، انتشارات جامعه‌شناسان.
- موسوی، سیدعلی؛ پیرانی، عارف و مؤمنی، حسن. (۱۳۹۹). آسیب‌شناسی فرایند هدایت تحصیلی دانش‌آموزان پایه نهم استان ایلام، فصلنامه نوآوری‌های آموزشی، ۱۹(۳)، ۱۴۸-۱۲۳.
- همتی، رضا و ذاکری، مرضیه. (۱۴۰۲). توصیف کیفی تجارب دانشجویان از حضور در کلاس‌های درس دانشگاهی در دانشگاه اصفهان. فصلنامه جامعه‌شناسی کاربردی، ۳۴(۴)، ۸۰-۵۷.
- وجدانی همت، مهدی؛ کلانترهرمزی، آتوسا؛ سلیمی بجستانی، حسین و فرحبخش، کیومرث. (۱۳۹۹). مطالعه کیفی هدایت تحصیلی دانش‌آموزان بر اساس تجربه زیسته مشاوران مدرسه. فصلنامه اندازه‌گیری تربیتی، ۱۱(۴۲)، ۳۵-۱.

References

- Abbas, NQ., Muhammad, SQ., & Abbas, NQ. (2023). Challenges of School Counselors in Garmian Region of Iraqi Kurdistan: Educators' Perspectives. *Journal of kurdistan for strategic studies*, 1(5), ۲۴۵-۲۵۶.
- Arfasa, A. J., & Weldmeskel, F. M. (2020). Practices and challenges of guidance and counseling services in secondary schools. *Emerging science journal*, 4(3), 183-191.
- Astramovich, R., Hoskins, W., Gutierrez, A., & Bartlett, K. (2014). Identifying role diffusion in school counseling. *The Professional Counselor*, 3(1), 175-184.
- Baggerly, J., & Osborn, D. (2006). School counselors' career satisfaction and commitment: Correlates and predictors. *Professional School Counseling*, 9(3), 197-205.
- Bauman, S., Taylor, T., & Noor, A. (2023). Task groups as an anti-oppression opportunity for school counselors. *The Journal for Specialists in Group Work*, 48(2), 146-160.
- Blake, M. K. (2020). Other duties as assigned: The ambiguous role of the high school counselor. *Sociology of Education*, 93(4), 315-330.
- Braun, V., & Clarke, V. (2012). Thematic analysis. *The American Psychological Association*, 2(1), 57-71.
- Brewington, M., & Kushner, J. (2020). School counselor perceptions of a comprehensive school counseling MODEL and implications for

- practice. *Administrative Issues Journal*, 10(2), 33-45.
- Brown, M. H., Lenares-Solomon, D., & Deaner, R. G. (2019), Every student succeeds act: A call to action for school counselors. *Journal of Counselor Leadership and Advocacy*, 6(1), 86-96.
- Burkšaitienė, N. (2015). Assessment and recognition of non-formal and informal learning: a Lithuanian case of novice consultants' experience. *International Journal of Lifelong Education*, ۳۴(۶), ۶۴۳-۶۶۲.
- Chandler, J. W., Burnham, J. J., Riechel, M. E., Kiper, D., Carol, A., Stone, C. B., Oliver, D. F., Davis, A. P., & Bledsoe, K. G. (2018). Assessing the counseling and non-Counseling roles of school counselors. *Journal of School Counseling*, 16(7), 1-34.
- Chata, C. C., & Loesch, L. C. (2007). Future school principals 'views of the roles of professional school counselors. *Professional School Counseling*, 11(1), 35-41.
- Chu, W., Wang, M., & Yuen, H. (2011). Implementing Knowledge Management in School Environment: Teacher Perception. *Knowledge Management & E-Learning: An International Journal*, 3(2), 139-152.
- Cooper, M. (2013). School-based counselling in UK Secondary Schools: A review and critical evaluation. *University of Strathclyde: Glasgow*
- Culbreth, J. R., Scarborough, J. L., Banks-Johnson, A., & Solomon, S. (2005). Role stress among practicing school counselors. *Counselor Education and Supervision*, 45(1), 58-72.
- Dahir, C. A., Cinotti, D. A., & Feirsén, R. (2019), Beyond compliance: Assessing administrators' commitment to comprehensive school counseling. *NASSP Bulletin*, 103(2), 118-138.
- Ebizie Elizabeth nkechi, enajedu esther ewomaoghene, nkechi egent. (2016). The Role of Guidance and Counselling in Effective Teaching and Learning in School, *International Journal of Multidisciplinary Studies*, 1(2), 36-48.
- Fitch, T. J., & Marshall, J. L. (2004). What counselors do in high-achieving schools: A study on the role of the school counselor. *Professional School Counselor*, 7(3), 172-177.
- Gachenia, Lucy & Mwenje, Margaret. (2021). Challenges Counselors face in effecting School Counselling Programs for Academic Achievement of Secondary Schools Students in Kiambu County, *Kenya*, ۷(۳۸), ۲۴-۳۴.
- Gagnon, D; & Mattingly, M. Most U. S. (۲۰۱۶). school districts have low access to school counselors: Poor, diverse, and city school districts exhibit particularly high student-to-counselor ratios. Carsey School of Public Policy at the Scholars' Repository. National Issue Brief #108. 2016.
- Gallant, D.J., & Zhao, J. (2011). High School students' perceptions of school counseling services: Awareness, use, and satisfaction. *Counseling*

- Outcome Research and Evaluation*, 2(1), 87-100.
- Goodman-Scott, E., Donohue, P., & Betters-Bubon, J. (2023). A Phenomenological Investigation of Universal Mental Health Screening: Making Meaning for School Counseling. *Professional School Counseling*, 27(1), 1-12.
- Guest, K. E. (2000). Career development of school psychologists. *Journal of School Psychology*, ۳۸(۳), ۲۳۷-۲۵۷.
- Hassard, J. H., & Costar, J.W. (1977). Principals' perceptions of ideal counsellor role. *Canadian Counsellor*, 11(4), 196-200.
- Haug, E. H. (2019). Nordic Research on Educational and Vocational Guidance: A Systematic Literature Review of Thematic Features between ۲۰۰۳ and ۲۰۱۶, *International Journal for Educational and Vocational Guidance*, 19(2), 185-202.
- Havlik, S., Ciarletta, M., & Crawford, E. (2019). "If We Don't Define Our Roles, Someone Else Will": Professional Advocacy in School Counseling. *Professional School Counseling*, 22(1), 1-11.
- Hipolito-Delgado, C. P., Porras, L. E., Stickney, D., & Kirshner, B. (2021), Advocating for students during distance learning: The role of the school counselor. *Professional School Counseling*, 24(1_part_3).
- Hirvonen, R., Putwain, D. W., Määttä, S., Ahonen, T., & Kiuru, N. (2020). The role of academic buoyancy and emotions in students' learning-related expectations and behaviours in primary school. *British Journal of Educational Psychology*, 90(4), 948-963.
- Hughes, T. L., Hess, R., Jones, J., & Worrell, F. C. (2020). From traditional practice to tiered comprehensive services for all: Developing a responsive school culture for the future. *School Psychology*, 35(6), 428- 439.
- Ingersoll, R. M., & Smith, T. M. (2003). The wrong solution to the teacher shortage. *Educational leadership*, 60(8), 30-33.
- Jaber, F., & Al-Hroub, A. (2023), School counselors' perceptions of virtual counseling in Lebanon: A qualitative study. *Frontiers in Psychology*, 13, 8549.
- Khan, A. (2018). Application of Career Education in National Curriculum of Pakistan at Elementary Level. *International e - Journal of Educational Studies*, ۲(۴), ۱۱-۱۱۹.
- Kudrinskaia, I. V., Kidinov, A. V., Kabkova, E. P., Mechkovskaya, O. A., Mudrak, S. A., Novikov, S. B., & Agadzhanova, E. R. (2020). The problem of career guidance of the youth in domestic pedagogical theory and practice. *EurAsian Journal of BioSciences*, 14(2), 3815-3821.
- Levy, I. P., & Lemberger-Truelove, M. E. (2021). Educator-Counselor: A Nondual Identity for School Counselors. *Professional School*

counseling, 24(1b), 1–7

- Lieberman, A. (2004). Confusion regarding school counselor functions: School leadership impacts role clarity. *Education*, 124(3), 552-559.
- Mason, E. C. M., & Trezek, B. J. (2021). Using the CSCORE protocol to identify evidence-based practices in school counseling intervention research. *Counseling Outcome Research and Evaluation*, 12(2), 91-104.
- McMahon, M., & Patton, W. (2001). Induction into the profession of school guidance and counseling. *Guidance & Counseling*, 16(2), 46.
- Mulhern, C. (2020). Beyond Teachers: Estimating individual guidance counselors' effects on educational attainment.
- Mushaandja, J., Haihambo, C., Vergnani, E., & Frank, E. (2013). Major challenges facing teacher counselors in schools in Namibia. *Education Journal*, ۲(۳), ۷۷-۸۴.
- Oraegbunam, N.M. (2008). Guidance and Counseling: A missing link in the pre-primary and primary education in Anambra State. *Int. J. Educ. Res. Develop*, 3(1), 19-27.
- Özteke Kozan, H. (2020). A Qualitative Approach to School Counsellor Self-Efficacy: Sources and Enhancement Strategies. *Journal of Psychologists and Counsellors in Schools*, 32(1), ۱۰۷-۱۲۳.
- Paolini, Allison C., & Topdemir, Cindy M. (2013). Impact of Accountability on role confusion: Implications for School counselor practice. Scholar Commons, University of South Florida.
- Pérusse, R., Goodnough, G. E., Donegan, J., & Jones, C. (2004). Perceptions of school counselors and school principals about the national standards for school counseling programs and the transforming school counseling Initiative. *Professional School Counseling*, 7(1), 152–161.
- Pincus, R., Hannor-Walker, T., Wright, L., & Justice, J. (2020). COVID-19's effect on students: How school counselors rise to the rescue. *NASSP Bulletin*, 104(4), 241-256.
- Savickas, M. (2019). Career counseling (pp. xvi 194). Washington, DC: American Psychological Association.
- Shi, Q.; Liu, X. & Leuwerke, W. (2014). Students' Perceptions of School Counselors: An Investigation of Two High Schools in Beijing, China. *The Professional Counselor*, 4(5), ۵۱۹-۵۳۰.
- Shimoni, Aviva & Greenberger, Lori. (2014). School Counselors Deliver Information about School Counseling and their Work: What Professional Message is Conveyed?. *Professional School Counseling*, 18(1), 15-27.
- Stone, C. B., & Dahir, C. A. (2006). The transformed school counselor. Boston, MA: Houghton Mifflin Company.

- Strang, R., & Morris, G. (1964). *Guidance in the classroom*. New York, MacMillan.
- Subasinghe, W. (2016). An Introduction on Educational Guidance and school Counseling. *International Journal of Scientific Research and Innovative Technology*, 3(10), 10-18.
- Vela-Gude, L., Cavazos Jr., J., Johnson, M. B., Fielding, C., Cavazos, A. G., Campos, L., Rodriguez, I. (2009). "My counselors were never there": Perceptions from Latino college students. *Professional School Counseling*, 12(4), 272- 279.
- Watts, A. G. (2005). Career guidance policy: An international review. *The Career Development Quarterly*, 54(1), 66-76.
- Willard, J. A., Bayes, B., and Martinez, J. (2015). Gateway to college lessons from implementing a rigorous academic program for at-risk young people. MDRC
- Willig, C. (2013). *Introducing Qualitative Research in Psychology*. 3rd ed. Berkshire: McGraw-Hill.
- Holloway, I., Todres, L. (2003). The Status of Method: Flexibility, Consistency and Coherence. *Qualitative Research*, 3 (3), 345-357.
- Ziomek-Daigle, J., Goodman-Scott, E., Cavin, J., & Donohue, P. (2016), Integrating a MultiTiered System of Supports With Comprehensive School Counseling Programs. *The Professional Counselor*, 6(3), 220-232.

استناد به این مقاله: وجدانی همت، مهدی، انصاری کیا، حمیدرضا. (۱۴۰۴). چالش‌های مشاوران مدرسه جدیدالاستخدام در راهبری هدایت تحصیلی دانش‌آموزان، فصلنامه فرهنگ مشاوره و روان‌درمانی، ۱۶(۶۲)، ۷۵-۳۷.
DOI: 10.22054/qccpc.2025.80733.3337

Counseling Culture and Psychotherapy is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.

